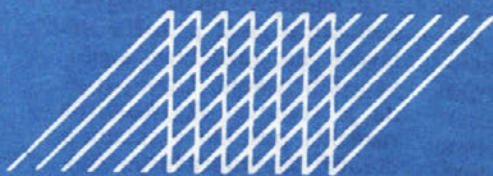
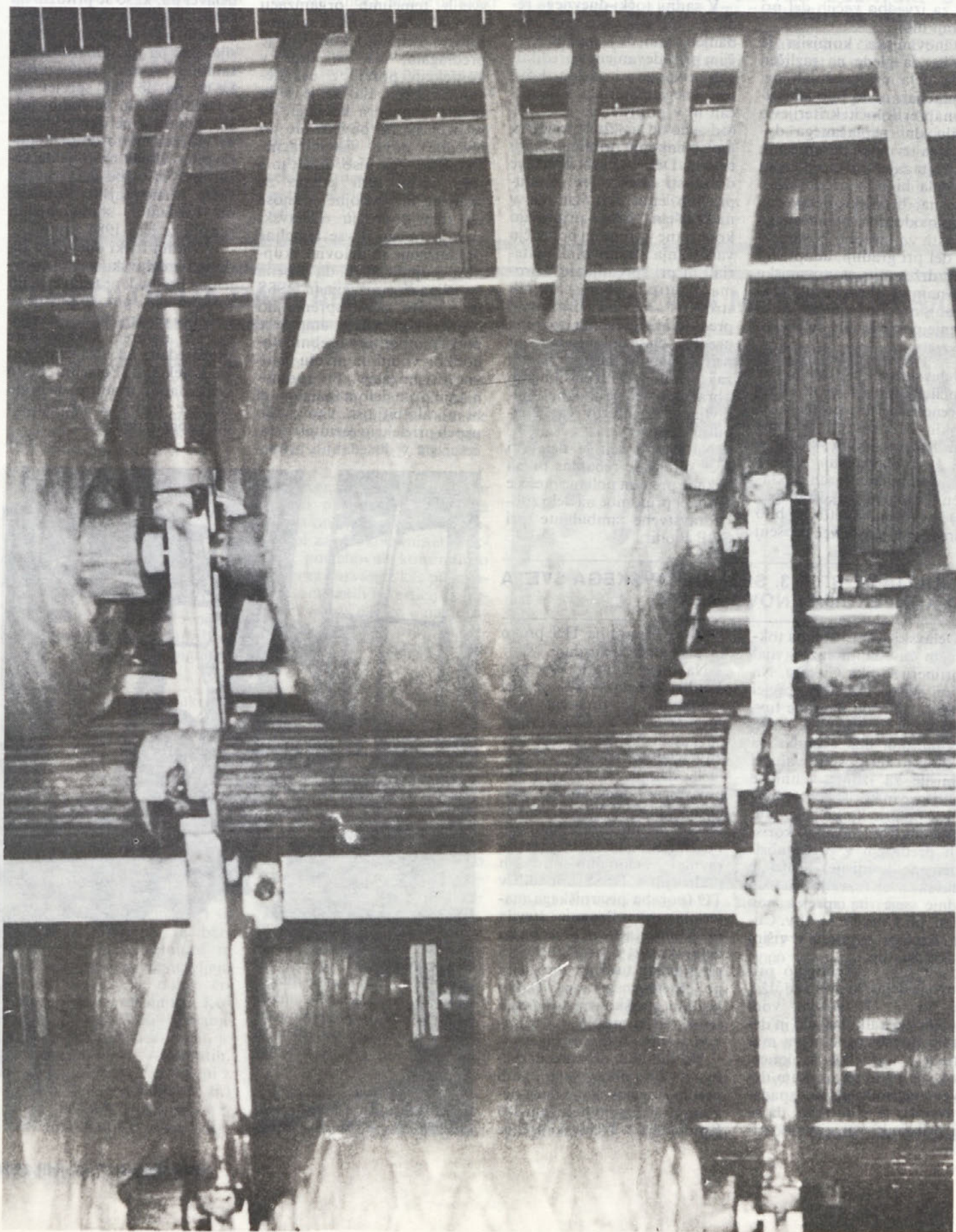

GLASILO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO

NOVOTEKS

ŠT. 7 LETO XII. — JULIJ 1984

14. JUNIJA 1984 SE JE SESTAL DELAVSKI SVET TEMELJNE ORGANIZACIJE TKANINA

Na zadnji seji je bila stanovanjska komisija zadolžena, da izdela kriterije za odobritev neplačanega dopusta delavcem za izvedbo večjih del pri gradnji hiše.

Stanovanjska komisija je menila, da glede na različen obseg dela pri gradnjah oz. adaptacijah ne bi bilo smiselno vnaprej določiti kriterijev o številu dni neplačanega dopusta za izvršitev posameznih del, kajti zajeti in specifičirati vsa dela bi bilo preobsežno. Zato naj bi vsako delavčev vlogo o odobritvi neplačanega dopusta za izvedbo posameznih del pri gradnji, adaptaciji ali vzdrževanju stanovanjske hiše najprej obravnavala stanovanjska komisija ter nato mnenje posredovala delavskemu svetu.

Delavski svet je obravnaval poročilo komisije za izvedbo referendumu ter poročilo o vzrokih za neuspeli referendum. Razpravljal in sklepal je tudi o reklamacijah in o opravljenih inventurah v skladišču gotovih izdelkov blaga.

Delavskemu svetu je bilo posredovanih tudi več prošenj

za koriščenje letnega dopusta v enem delu, za brezplačni dopust in pritožba na komisijo za delovna razmerja.

V zadnji točki dnevnega reda je bil delavski svet seznanjen s tem, da je možno z večjim prizadevanjem v predilnicah privarčevati od 1 — 1,5% osnovnega materiala, v tkalnicah in v pripravi pa 1 — 3% (odvisno od artiklov) preje in v oplemenitenu približno 0,5% tkanin. Delavski svet je vršilce dolžnosti direktorjev samoupravnih enot zadolžil, da v najkrajšem času pripravijo konkretne ukrepe na področju varčevanja z osnovnimi materiali in pri spremljanju oziroma kontroli gibanja fiksnih stroškov ter da pripravijo predlog nagrajevanja oziroma predlog, da se določen procent privarčevanih sredstev nameni za izplačilo OD ob periodičnih obračunih, ko je možno ugotavljanje rezultatov varčevalnih ukrepov.

Na zadnji seji je delavski svet sprejel še rebalans plana sukane preje za poletne mesece ter imel pripombe na delo zobozdravstvene ambulante pri SGP Pionir.

s predlogom ni strinjal, zadolžil pa je komisijo za samoupravno delavsko kontrolo, da v oddelku obračuna OD preveri, katerim delom in nalogam so bile nepravilno povečane ocene.

Komisija za samoupravno delavsko kontrolo je ugotovila, da so bile premestitve oziroma povečanje ocen potrjene na komisiji za delovna razmerja oziroma delavskih svetih temeljnih organizacij oz. DSSS. Komisija za samoupravno delavsko kontrolo je predlagala, da se tudi v konfekciji prične z usklajevanjem ocen, saj se je le-ta držala dogovora kolegija, da se ocen ne bo povečevalo do izvedbe nove sistemizacije. Ostali se tega niso držali in s tem nosijo tudi krivdo za skaljene medsebojne odnose na tem področju. Delavski svet je opozoril vse temeljne organizacije in delovno skupnost skupnih služb, da nobena temeljna organizacija in DSSS ne more sama spreminjati ocen del in nalog, ampak je potrebno politiko osebnih dohodkov voditi na nivoju delovne organizacije. Pri spreminjanju ocen delom in nalogam bi moralo biti osnovno vodilo uspeh pri delu in rezultati dela, česar pa v dosedanjih prime-

rih, kot ugotavlja DS, v večini ni bilo.

V nadaljevanju je delavski svet obravnaval pritožbe delavcev na razdelitev stanovanjskih posojil. Ugotovil je, da je stanovanjska komisija razdelila posojila v skladu z določili samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za razporejanje sredstev skupne porabe za zadovoljevanje stanovanjskih potreb delavcev, delavci pa, ki so se pritožili na sklep komisije, se ne pritožujejo na točkovanje komisije, pač pa na sama določila samoupravnega sporazuma. Le-ta pa je bil sprejet na referendumu in ne stanovanjska komisija ne delavski svet ne moreta mimo določil sporazuma. Glede na to je delavski svet pritožbe delavcev na sklep stanovanjske komisije na razdelitev stanovanjskih posojil za leto 1984 zavrnil.

V zadnji točki dnevnega reda je bil delavski svet opozorjen na predvidene težave, ki jih pričakujejo po dopustu v temeljni organizaciji. V avgustu so namreč kapacitete prezasedene tako za izvoz kot za kolekcijo. Potrebni bodo veliki napori (nadure) da bodo zahteve oziroma obveznosti do kupca izpolnjene.

ANICA

2. JULIJA JE BILA 3. SEJA DELAVSKEGA SVETA TO KONFEKCIJA I NOVO MESTO

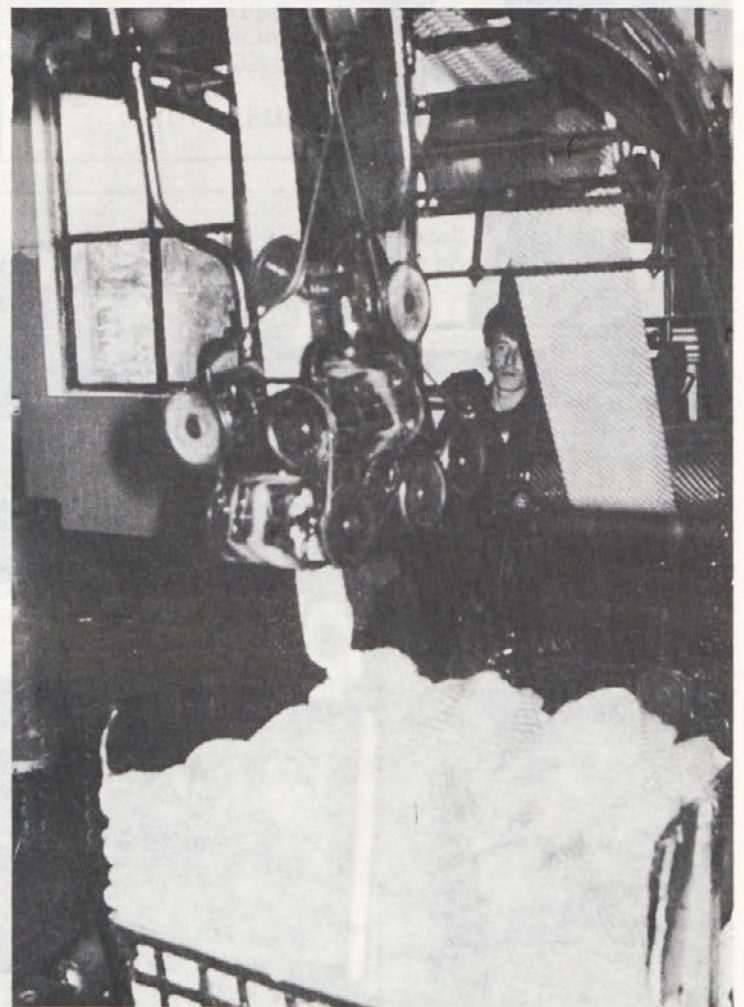
Delavski svet je tudi na tokratnem zasedanju razpravljal o primeru Gojka Cukuta. Na zadnji seji je DS sicer sprejel sklep o izplačilu nagrade tov. Cukuti za spremenjen način šabloniranja hlač, vendar pa predlog ni bil posredovan od komisije za izume, tehnične izboljšave in koristne predloge (kar je po pravilniku o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih v pristojnosti omenjene komisije). Zato je delavski svet razveljavil sklep zadnje seje in sprejel nov sklep, po katerem se tov. Cukuti izplača nagrada v višini 41.758,84 din.

Tehnično pravico je delavski svet zadolžil, da od 3. 7. strogo vodi evidenco o kalkulacijski in dejanski porabi osnovnega materiala v oddelku šablonernice, ne glede na to, kam delavec organizacijsko spada. Prav tako je zadolžena, da se vsi prihranki sproti evidenti-

rajo od lansiranja DN preko razpisa za šabloniranje.

Na 18. zasedanju, ki je bilo 3. julija, je delavski svet sprejel sklep, da se finančni plan sprejme le do 30. 6., do takrat pa naj bi bil pripravljen nov ključ delitve stroškov DSSS. Delavskemu svetu je bilo pojasnjeno, da so stroški, planirani za DSSS, visoki, vendar plana ni možno zmanjšati. Poudarjeno je bilo, da je treba ravnati racionalno na vseh področjih v DSSS kot tudi v TO (poraba pisarniškega materiala, zmanjševanje števila režijskih delavcev). Sicer pa bo delavski svet o stroških DSSS razpravljati tudi ob pregledu polletnega poslovanja TO. Do visokih stroškov na določenih stroškovnih mestih naj bi zavzel stališče tudi kolegij.

Na zadnjem delavskem svetu je bil obravnavan tudi predlog za povišanje ocen nekaterim delom in nalogam TO Konfekcija I. Delavski svet se

2. SEJA DELAVSKEGA SVETA DELOVNE ORGANIZACIJE JE BILA 29. JUNIJA

Pregled izvrševanja sklepov je delavski svet preložil na naslednjo sejo.

Delavski svet je bil seznanjen s poročilom komisije o izidu referendumu. Iz poročila je bilo razvidno, da za sprejem sprememb in dopolnitev nekaterih samoupravnih aktov niso glasovale vse temeljne organizacije in DSSS in da referendum v posameznih vprašanih ni uspel. Zato je bilo tudi zastavljeno vprašanje, katere spremembe in dopolnitve, ki so bile sprejete na referendumu, se upoštevajo in za katere temeljne organizacije oz. DSSS. Glede na to je delavski svet imenoval komisijo v sestavi: Brane Franko-

vič, Samo Plantan, Ivo Ivkovič in Srečko Lamut, da v Novicah objavi, katere spremembe oziroma dopolnitve, ki so bile sprejete na referendumu, se upoštevajo in za katere TO oz. DSSS.

Pod eno izmed naslednjih točk dnevnega reda je delavski svet sprejel sklep, da se vsem delavcem v DO poveča analitična ocena za 10 denarnih točk, do 15. septembra pa naj se pripravi predlog uskladitve za najbolj kritična delovna mesta. Dela in naloge naj se uskladi največ do 12 denarnih točk.

Komisija za spremljanje poteka del nove sistemizacije v sestavi: Katica Zuanovič, Stane Jeleničič, Jože Klobučar, Jože

Starešinič, Boto Tarana, Ivan Murgelj, Srečko Lamut in strokovni sodelavec Brane Frankovič, pa naj čimprej prične z delom, da bo sistemizacija predvidoma končana v letu dni.

Delavski svet je povečal še kolometrino na 15,50 din za km, sklepal o nabavi in odpisu osnovnih sredstev za potrebe

DSSS, precej pozornosti pa je posvetil tudi redu in disciplini v temeljnih organizacijah in delovni skupnosti skupnih služb.

Delavski svet delovne organizacije je podprl ukrepe za poostreitev discipline in zahteval, da so merila oziroma ukrepi med temeljnimi organizacijami in DSSS usklajeni.

25. JUNIJA SE JE SESTAL DELAVSKI SVET DELOVNE SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB

Pri pregledu izvrševanja sklepov zadnje seje je delavski svet ugotovil, da so sklepi realizirani.

Na delavski svet je bil posredovan predlog dopolnitve odbitnih postavk za nekvalitetno opravljeno delo v DSSS, vendar pa predlog dopolnitve ni bil sprejet, ker zanj ni glasova

večina članov DS. Delavski svet je sprejel še rebalans plana zaposlenih v obratu družbene prehrane, povečal osnovo za izračun OD trgovskih zastopnikov pri 100% doseganju plana, sklepal o nabavi osnovnih sredstev, sprejel cenik laboratorijskih uslug in obravnaval pritožbo na sklep komisije za delovna razmerja.

TEHNOLOGIJA BARVANJA ČISTEGA BOMBAŽA IN MEŠANIC PES/CEL.

Za barvanje bombaža, cel. vlaken in mešanic nam je na voljo več tipov barvil, ki se med seboj razlikujejo po kemični sestavi, načinu vezanja na vlakno, postopku barvanja, obstojnosti, briljanci itd.

Ta barvila so lahko direktna (substantivna), oksidacijska (najbolj razširjena je anilinska črna), diazotirna (znani „naphtholi“), reaktivna, reduktivna in pigmentna. Najbolj razširjena so v svetu danes reduktivna, manj reaktivna barvila za kvalitetno visoko zahtevne artikule, tudi direktna barvila za cenejše proizvode in pigmenti za tisk.

Barvila, kot so reduktivna in reaktivna, spadajo v skupino, ki se kemično vežejo na vlakna. Tehnologija barvanja je močno razvita, v glavnem so postopki kontinuirni s tem, da je najbolj razširjeno ali barvanje osnove, navite na osnovnem valju, ali že gotove tkanine. Kontinuirna postrojenja (škrobilne naprave, kadi za barvanje in razvijanje, fularidi, sušilci, kadi za mehčanje) so specialno prirejena za barvanje bombaža, celuloze in mešanic, s tem da zagotavljajo egalna izbarvanja, dobro črpanje, visoke obstojnosti. Kosovno barvanje ali barvanje osnove na osnovnem valju, je možno tudi v HT — aparatih, ki so popolnoma zapolnjeni z barvno floto (reduktivna b.) ali na „hašplih“ (reaktivna b.). Prav tako so tudi za barvanje

preje najprimernejši HT — aparati.

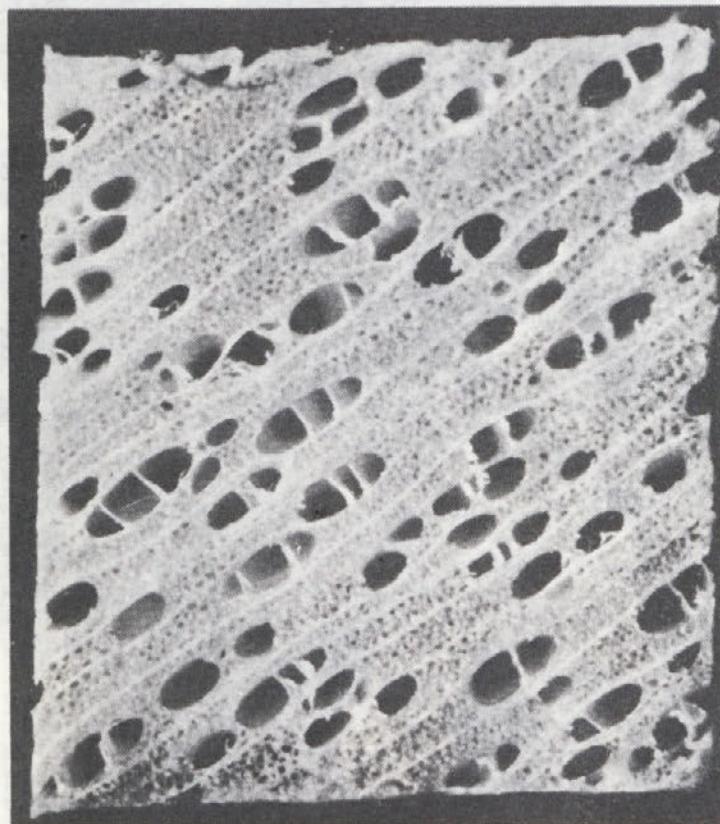
Ugotovili smo že, da je problematika barvanja bombaža, cel. vlaken in mešanic vse kaj drugega kot pa barvanje volne in PES. Zakaj?

1. Ker imamo v Novoteksu zaradi obstoječega strojnega parka omejene možnosti (nujno bi za visoko kvalitetne artikule potrebovali kontinuirno linijo za barvanje, kar pa je zaradi omejenih investicij ta trenutek neizvedljivo — na ta način tudi izdelava pravega IN-DIGO — JEANSA ne bi bila problematična).

2. Ker so bombaž in celulozna vlakna po kemični strukturi takšna, da nikdar ne moremo stodontno zagotoviti enake reprodukcije zelenih nians, kar predstavlja za proizvajalca največji problem.

Za primer vzemimo viskozna vlakna, ki spadajo v skupino regeneriranih celuloznih vlaken. Dobimo jih z regeneriranjem celuloze iz dreves, bombažnih odpadkov, slame ali drugih prirodnih izvorov (sl. 1), reg. celuloza ima krajšo dolžino molekule¹ „DP“, drugačne dimenzije osnovne celice in manjšo stopnjo kristaliničnosti kot celuloza prirodnih vlaken.

Viskozo izdelujemo po predilnem postopku tako, da pripravljeno viskozno raztopino

Slika 1: Struktura lesa nekega listovca močno povečana

tlačimo skozi predilne šobe (sl. 2 a, b) v koagulacijsko kopel² (sl. 3), od koder se odvaja viskozne niti, te izpiramo in sušimo (sl. 4). Za izdelavo prediva se več niti združi v kabel in reže na različne dolžine.

Ta postopek je danes v svetu najbolj razširjen (sl. 5). Po tem postopku dobimo viskozo s povprečno „DP“ od 250 — 350

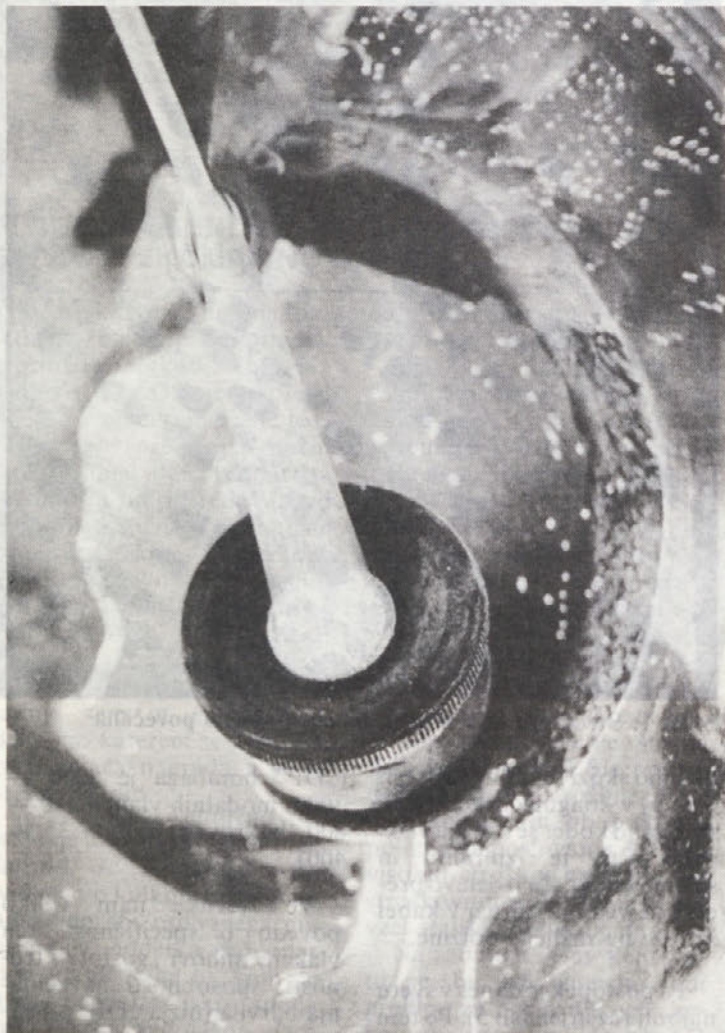
(„DP“ bombaža je 2000 — 3000, modalnih vlaken 450 — 800, bakrovega rajona 35 — 400).

Te številke nam veliko povedo o specifičnosti teh vlaken, njihovi „gostoti“, trdnosti, sposobnosti navzemanja barvila (nižja „DP“ pome-

(Nadaljevanje na 4. str.)

Slika 2a: Različne predilne šobe

Slika 3: Predenje viskozne raztopine skozi šobe v koagulacijsko kopel

(Nadaljevanje s 3. str.)

ni večjo sprejemljivost vlakna za barvilo).

Točno vrednost „DP“ vlakna je praktično nemogoče določiti. Različni partiji preje, ki jih barvamo, nista nikdar 100-odstotno identični. Različno vrednost „DP“ določa pri regeneriranih cel. vlaknih predilna razstopina, pri bombažu, lanu, juti itd. pa samo zorenje in rast vlaken (zemlja, podnebje, kem. gnojila itd.).

Da na različno obarvljivost cel. vlaken vpliva stopnja DP, si lahko sedaj razložimo že iz praktične izkušnje. Če v isti barvni floti barvamo istočasno, npr. tkanino v mešanici PES/bombaž in PES/viskoza, se PES/viskoza močneje obarva (obarvljivost viskoze je zaradi nižjega DP večja od bombaža).

Poleg različnega DP, ki je eden najpomembnejših činiteljev, pa na kakovost barvanja vpliva še cela vrsta drugih dejavnikov. Navedimo le nekaj primerov:

- Barvanje z mehko vodo
- vse alkalije v trdi vodi zavirajo prehod barvila na vlakna.

(Nujno je, da tudi v Novoteksu preidemo na barvanje izključno v mehki vodi).

- Kakovost bombaža — bombaž prihaja na tržišče zelo različno očiščen, lahko vsebuje večje ali manjše število mrtvih vlaken (ki se ne obarvajo!); lahko zelo vpliva na povečanje trdote vode zaradi različnih dodatkov za pospeševanje rasti bombaža.

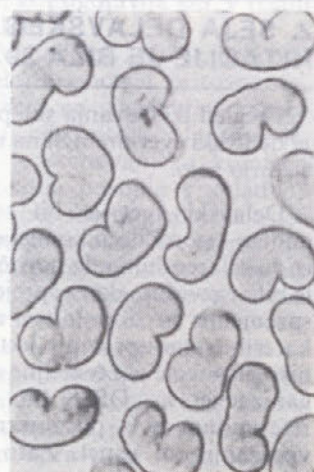
- Fizikalne lastnosti preje in tkanin — na različno obarvljivost vpliva vitje, različni zavoji, trdnost preje, gostota navitkov, številka preje, teža in struktura tkanine

- Vpliv zelo različnih afinitet³ barvil na vlakna.

- Vpliv temperature — cel. vlakna so veliko bolje obarvljiva v hladnem, vendar to v proizvodnji zaradi neekonomičnosti ni uporabno.

- Vpliv pH — vrednosti in raznih dodatkov (elektrolitov!) v kopeli.

- Vpliv različnih gostot vlaken — gostoto vlakna izražamo z notranjim volumnom ali z vpojnostjo vode v vlaknu; ta znaša na primer od 0,22 litra vode na 1 kg bom-

Slika 2b:
Nekaj regen, cel. vlaken — prečni prerez

baža in 0,45 l vode na 1 kg viskoze. S tem podatkom je prav tako lahko razložiti višjo obarvljivost viskoze kot bombaža.

3 — Vpliv velikosti molekul barvila — molekule barvila se po velikosti zelo razlikujejo. Velika molekula se bo lahko vezala na vlakno z večjim notranjim volumnom, na vlaknu z majhnim volumnom pa do vezanja sploh ne pride ali pa samo na določenih mestih (neegalna izbarvanja!).

Povzetek

Glede na specifičnost teh vlaken je nujno potrebno, da v proizvodnji od začetka do konca zagotovimo pravilno in na-

tačno voden proces, da se točno držimo navodil proizvajalcev barvil in kemikalij. Na ta način bomo zagotovili enakomerna, egalna izbarvanja, ne bomo pa se izognili različni reprodukciji nians od partije do partije in s tem se moramo sprizajziti, tako Novoteks kot proizvajalec in tudi naš kupec. Kvalitete teh artiklov moramo obravnavati tako, kot da za volnene artikle nismo še slišali.

1. DPⁿ = povprečna polimerizacijska stopnja, t. j. število glukozi ostankov v celulozi

2 koagulacijska kopel = določena raztopina kemikalij, v kateri se viskozna raztopina (sedaj že) v obliki vlaken, strdi.

3 afiniteta = sposobnost barvila, da se veže na vlakno

IRENA CELIČ

Barvanje kolekcije 84/85 za mešanice PES/cel.

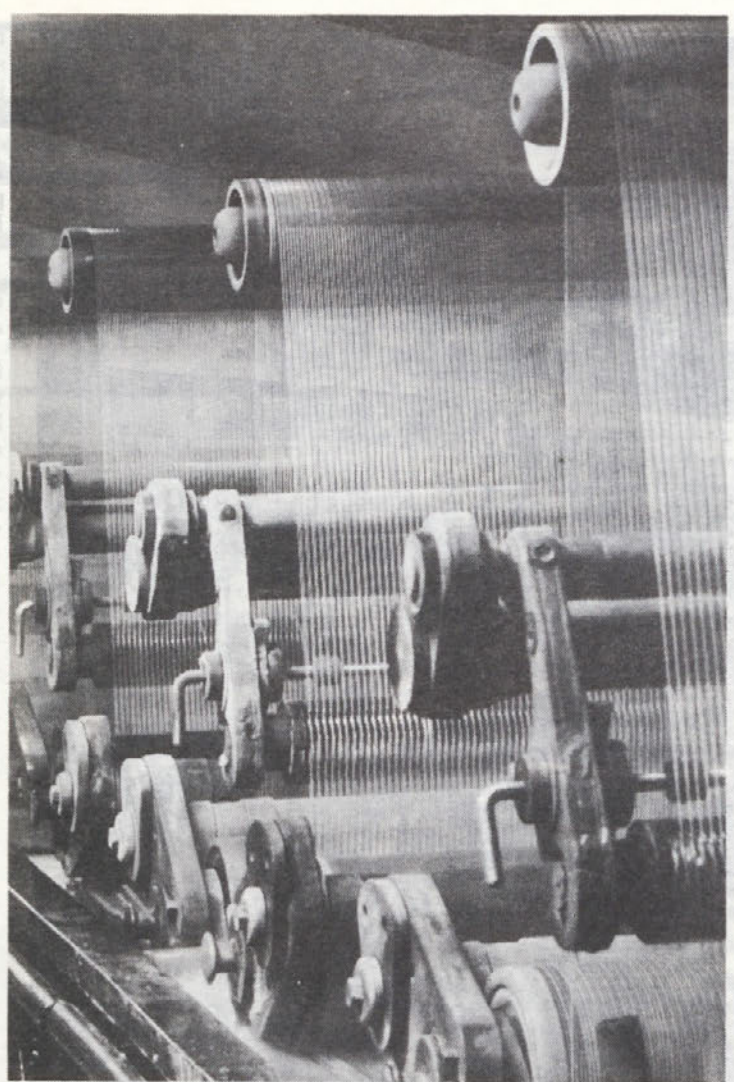
Za te mešanice je en del barvan v preji (za dessinirane artikle), del kolekcije pa je barvan kosovno.

Za barvanje v preji smo se odločili za cottestrene (BASF) in Polyestrene (Hoechst) to so produkt disperznih in redukativnih barvil, palanil oz. samaron in indanthren). Barvila so predvsem namenjena za kontinuirna barvanja tkanin (pad-jigg in pad-steam postopek) izjemoma tudi za barvanja v preji. Postopek je enokopelni dvostopenjski (v prvem delu barvamo PES-del na 130° C, po eni uri spustimo temp. na 80° C, dodamo kemikalije za cel. del in barvamo 20-60 min, odvisno od globine; sledi izpiranje in v novi floti oksidacija redukativne komponente barvila s peroksidom na 100° C). Obstoynosti barvil so visoke, živost barv je na ravni metal-kompleksov, trihromija ni zaželen predvsem zaradi težke reprodukcije nians. Za barvanje komadno v JET — aparatih so ta barvila več ali manj neuporabna, o čemer smo se prepričali šele, ko je bila paleta za komadno barvanje laboratorijsko že izbarvana in smo pričeli z barvanjem vzorcev v proizvodnji. Proizvajalec barvil nas ni opozoril, da naši aparati za komadno barvanje niso primerni za ta tip barvil — aparat je le do polovice napolnjen z barvno floto, ostalo pa je zrak. Tkanina potuje skozi aparat in v dotiku z zrakom prihaja do delne oksidacije barvila že med samim barvanjem. Vse partije, pobarvane s cottestreni, so bile zato lisaste in neegalne.

Kljub več poskusom s strokovnjaki firme, da bi barvanje uspelo (z natančno vodenim procesom barvanja, pravilnim raztapljanjem in dodajanjem barvil in kemikalij, s sredstvi za preprečevanje oksidacije v barvni kopeli oz. sredstvi za oksidacijo že med barvanjem), ostane dejstvo, da za komadno barvanje s temi barvili nimamo primerne strojne parka in da se moramo odločiti za barvila, s katerimi je barvanje v JET izvedljivo.

Možne so tri variante:

1. kombinacija disperzov in direktnih barvil — postopek je enostaven, kratek, poceni,

ni, obstojnosti so srednje, barvanje je enokopelno enostopenjsko;

2. kombinacija disperzov in reaktivnih barvil (indosolov) podobno direktnim barvilom, za temnejše nianse dosežemo višje obstojnosti, barvanje je enokopelno, enostopenjsko,

3. kombinacija disperzov in reaktivnih barvil — postopek je izredno dolg in drag, obstojnosti so visoke, barvanje je enokopelno, dvostopenjsko.

Po večkratnem posvetovanju s strokovnjaki iz MTT — Tabor, kjer imajo že dolgoletne izkušnje, smo se odločili za podobno tehnologijo barvanja na podobnih HT aparatih.

1. Barvanje v preji:

MTT — Tabor: barvanje PES-dela z disperznimi barvili (uporabljajo forone, palanile, syntene, terasile) barvanje cel. dela z redukt. (indanthren) barvili

Novoteks: — za srednje in temnejše nianse cottestren (mešanica palanil — indanthren) poliestren (mešanica samaron — indanthren)

— za svetle nianse — barvamo samo PES komponento

2. Barvanje komadno

MTT — Tabor: — 90% vseh nians gre s kombinacijo disperzov in direktnih barvil (tobazol)

— za posebne zahteve (npr.: izvoz) je kombinacija disperzov in indosolov

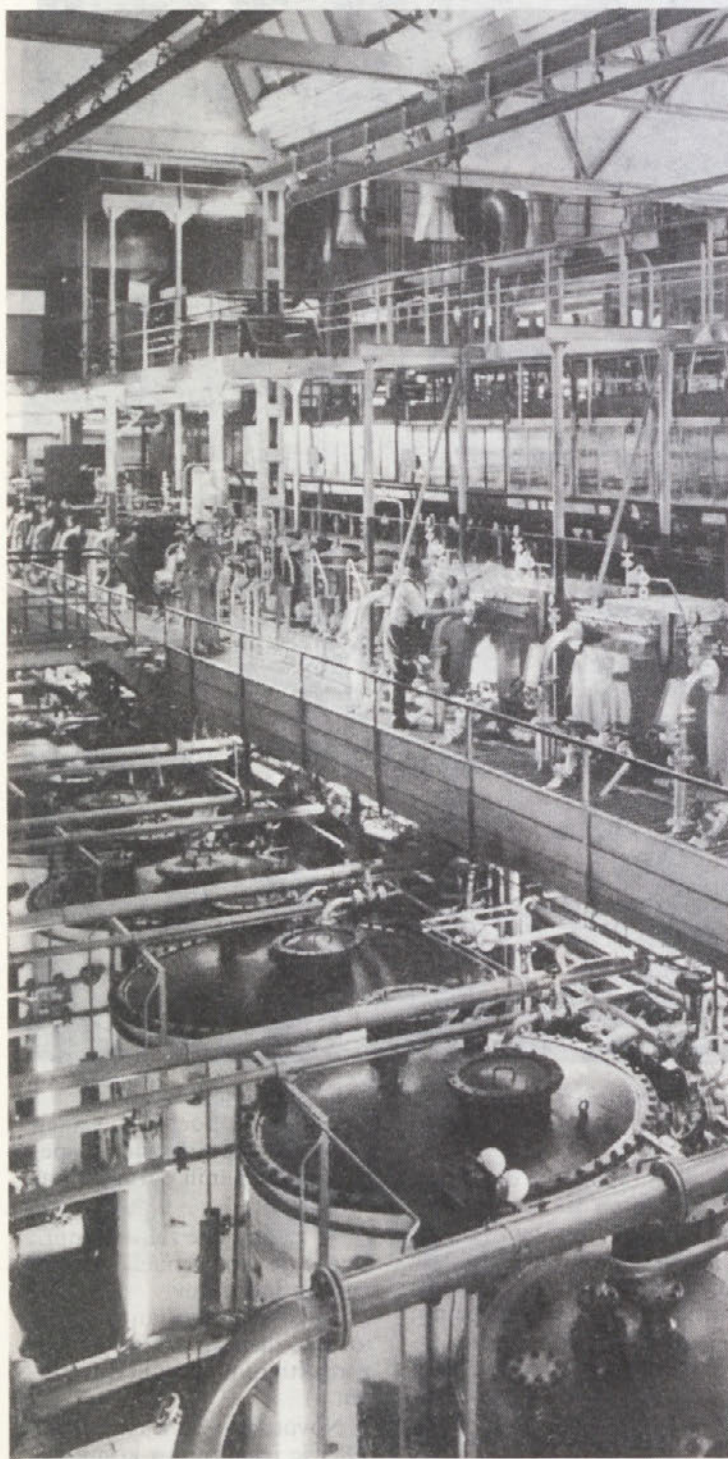
— za zelo briljantne, žive tone so disperzi v kombinaciji z reaktivnimi barvili (drimaren x)

Novoteks — kolekcija 1984/1985 je izbarvana s kombinacijo disperzov (foron, synten) in direktnih barvil (cuprofix, tobazol) z naknadno poobdelavo z bakrovim sulfatom ali nekim sredstvom, ki prav tako zviša mokre obstojnosti.

Vzorčno barvanje kolekcije je povsem uspelo tako z ekonomskega vidika (synteni in tobazol) so barvila za dinarje in relativno poceni, prav tako kemikalije kot po kvaliteti (ni neegalnih izbarvanj; obstojnosti se gibljejo med 3/4 in 5 pri večini nians; močnejše izstopajo le tri nianse, in sicer šarlah rdeča, močna zelena in marinsko modra z obstojnostmi 2/3 do 3, kar pa je za to vrsto artiklov še vedno zadovoljivo.)

IRENA CELIČ

Slika 5: Izsek iz predilnice reg. cel. vlaken

IZ ZBORNIKA RAZISKAV ZA LETO 1983

OD PRIJAVLJENIH APLIKATIVNIH RAZISKOVALNIH NALOG ZA PODROČJE TEKSTILNE INDUSTRIJE SMO IZBRALI NEKAJ ZANIMIVIH ZA NAŠO DO:

1. Raziskava porabe energije v tekstilnih obratih (III. del)

E. Grile (povzetek):

Pri nalogi „Raziskave porabe energije v tekstilnih obratih“ je najvažnejše delo snemanje dejanskega stanja, ki se je pokazalo zanimivo ne samo za energetske službe, temveč tudi za neposredno proizvodnjo. Želja tehnologa je, da dobijo podatke o porabljeni

energiji tako za tehnološke postopke kot tudi za posamezne artikule. Temu se morajo prilagajati pri raziskavi porabe energije v obratih, čeprav za energetiko to z vidika varčevanja ni toliko zanimivo. Lotili pa so se dveh problemov, ki predstavljata racionalizacijo tehnološkega procesa v smislu varčevanja z energijo. Prvi primer je vrača-

nje energije pri sušilno fiksirnem stroju, drugi primer pa je določanje gospodarne debeline izolacije.

2. Fina struktura in lastnosti poliesternih vlaken (I. del)

M. Žiberna-Šujica (povzetek):

Poliesterna vlakna so zaradi dobrih lastnosti in s široke uporabnosti vse pomembnejša.

Njihov delež je v svetovni strukturi porabe sintetičnih vlaken znašal leta 1980 40%, v celokupni strukturi porabe vseh vlaken pa 18,4%. Da bi se zmanjšala odvisnost jugoslovanske tekstilne industrije od uvoza, je bila v zadnjem obdobju proizvodnja domačih poliesternih vlaken pospešena. Do leta 1983 so bile v Jugoslaviji zgrajene nove zmogljivosti za proizvodnjo 53.300 ton poliesternih vlaken, od tega 44.000 ton prediva (29.000 ton bombažnega tipa in 15.000 ton volnenega tipa; vrste Maklen — proizvajalec Hemtex Skopje in Vartilen — proizvajalec Vartilen Varaždin) ter za proizvodnjo 9300 ton gladkih in teksturiranih filamentov (vrste Belira — proizvajalec Incel Banja Luka, Prizrenit — Progres Prizren in Maklen — Hemtex Skopje).

Uvajanje domače proizvodnje poliesternih vlaken in s tem njihova večja poraba v OZD tekstilne industrije narekuje potrebo po temeljitem proučevanju strukture in lastnosti različnih vrst poliesternih vlaken: zlasti zaradi težav, ki nastajajo med predelavo domačih poliesternih vlaken. Pri tej so opazna tudi odstopanja v kakovostnih parametrih med posameznimi partijami. Kvaliteta oziroma lastnosti vlaken so v največji meri odvisne od

stopnje kristaliničnosti, velikosti in orientacije kristalitov, njihove medsebojne povezanosti in urejenosti amorfnе faze.

V dveletni raziskavi želijo proučiti strukturne parametre in lastnosti domačega poliesternega prediva bombažnega tipa različnih partij (Maklena in Vartilena) in istega tipa vlaken tujega proizvajalca (Trevire — Hoechst) z rentgenskimi analizami WAXS SAXS, ter drugimi metodami, iz katerih lahko dobimo potrebne informacije o strukturnih parametrih in lastnostih vlaken (dvolomnost, akustični modul, meritve gostote itd.). Te informacije pa želijo še dopolniti z določanjem bistvenih lastnosti vlaken kot so n. pr. dolžina in finost, fizikalno mehanske lastnosti itd.

3. Računalniško spremljanje in optimiranje proizvodnje

M. Hleb, D. Urek (povzetek):

Poročilo opredeljuje osnovo koncepta v definiranju poslovne aktivnosti v DO. Nadalje prikazuje povezanost informacij po področjih poslovanja in funkcijah poslovanja, s poudarkom na tehnološkem in materialnem toku znotraj DO. Pri tem izhaja iz opredelitve predmeta poslovanja z njegovo strukturo, kot osnovo za nadaljnje razvijanje informacijskega sistema DO.

Na koncu je prikazan primer iz prakse, ki v zaključku obravnava izkušnje pri doseženem delu v raznih DO tekstilne tehnologije s področja projektiranja in izvajanja informacijskih sistemov.

Izbrala in pripravila
IRENA CELIČ, dipl. ing.

Za ugotavljanje surovinskega sestava je šestokrat izhodišče mikroskopska slika mešanice

Rojstni datum konfekcije Pionir sega v leto 1984. V stavbi, ki je služila mladinskim brigadam za menzo, se je s stroji in z dobro voljo začela odvijati proizvodnja. Število zaposlenih je nihalo navzgor in navzdol, vedno okrog sto. Proizvodnja je bila dobra glede na delovne pogoje in na strojni park. Učinkovitost gospodarjenja ni omogočala večjega razvoja podjetja. V takih pogojih se je tovarna vedno bolj povezovala z zunanjimi partnerji. Med slednje spada tudi Novoteks, ki že dalj časa pokriva celotne proizvodne kapacitete.

Prnjavor z okolico šteje kakšnih 50.000 prebivalcev. Prebivalstvo je večinoma poljedelsko, saj je industrija slabo razvita in zaposluje vsega skupaj okrog 2.500 delavcev. Kraj tako ostaja nerazvit. Kot zanimivost je treba povedati še to, da je v skupnem številu prebivalcev

zastopanih 17 nacionalnosti: Čehi, Slovaki, Rusi, Nemci, Srbi in Hrvatje prevladujejo, pa tudi kakšen Slovenec bi se našel.

Nerazvitost in nezaposlenost ter želja po boljših delovnih razmerah so pred več kot petimi leti pripeljale kolektiv na čelu z direktorjem Majstrovičem do odločitve, da prične pripravljati gradnjo nove tovarne. Danes so načrti uresničeni, saj imajo zgrajeno tovarno s 5000 m² delovne površine, z moderno

zasnovo, ki bo omogočila produktivno proizvodnjo, izvozno kvaliteto, predvsem pa delovne pogoje, o katerih so desetletja lahko samo sanjali. Problematiko je dalj časa predstavljal uvoz strojne opreme. Tudi to je sedaj uspešno rešeno in prvo dobavo pričakujejo že avgusta.

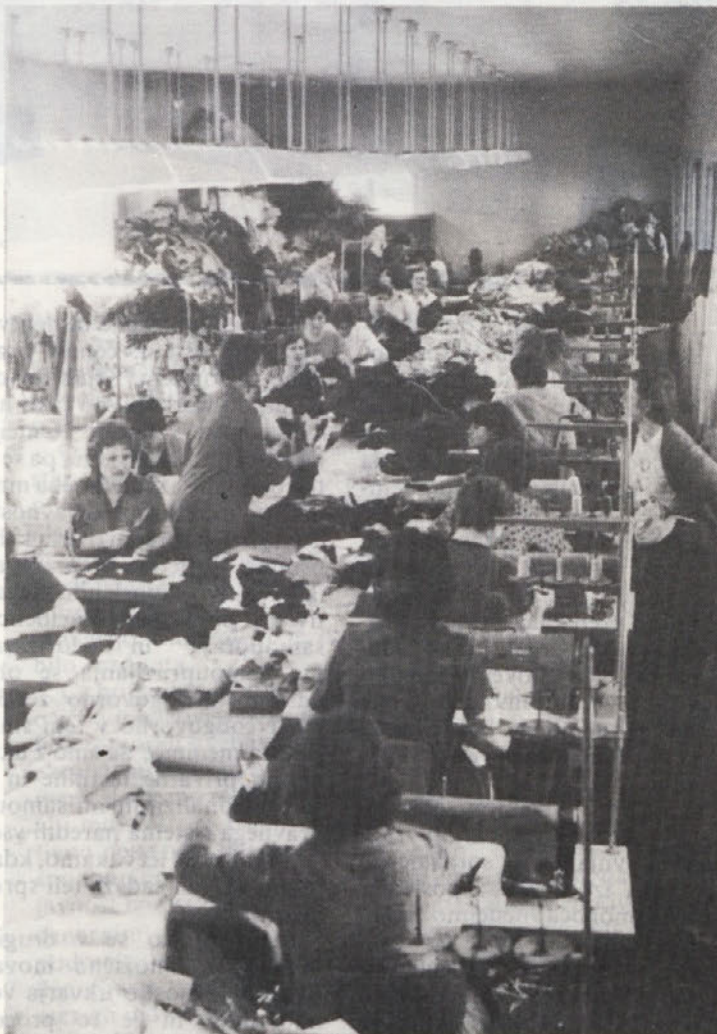
Na podlagi dolgoletnega uspešnega sodelovanja se delovni organizaciji resno dogovarjata za še tesnejše sodelovanje. Prnjavorčani so predlagali, da bi

se združili z DO Novoteks kot eden njegovih tozgov. V tem smislu so bili že storjeni prvi koraki, saj je pred kratkim delovna skupina iz Novoteksa obiskala Pionir. Vtisi s tega obiska so bili izredni. Sedaj pripravljamo dokumente za samoupravno povezovanje. Delamo že nekatere ekonomske analize, nato pa pride na vrsto referendum pred združitvijo.

Kakšne so koristi povezovanja? Novoteks bo za svoje kapacitete pridobil najmoderneje opremljeno tovarno, ki bo svojo proizvodnjo usmerila predvsem v izvoz. Pionir pa si bo zagotovil pokrivanje kapacitet in del tehnološkega in organizacijskega znanja.

Skupna želja naj bo, da bi še naprej uspešno sodelovali ter s tem prispevali svoj delež k naporom družbe za odpravo težav, v katerih se nahaja.

PETRIČ ANDREJ

Stara delovna hala (baraka)

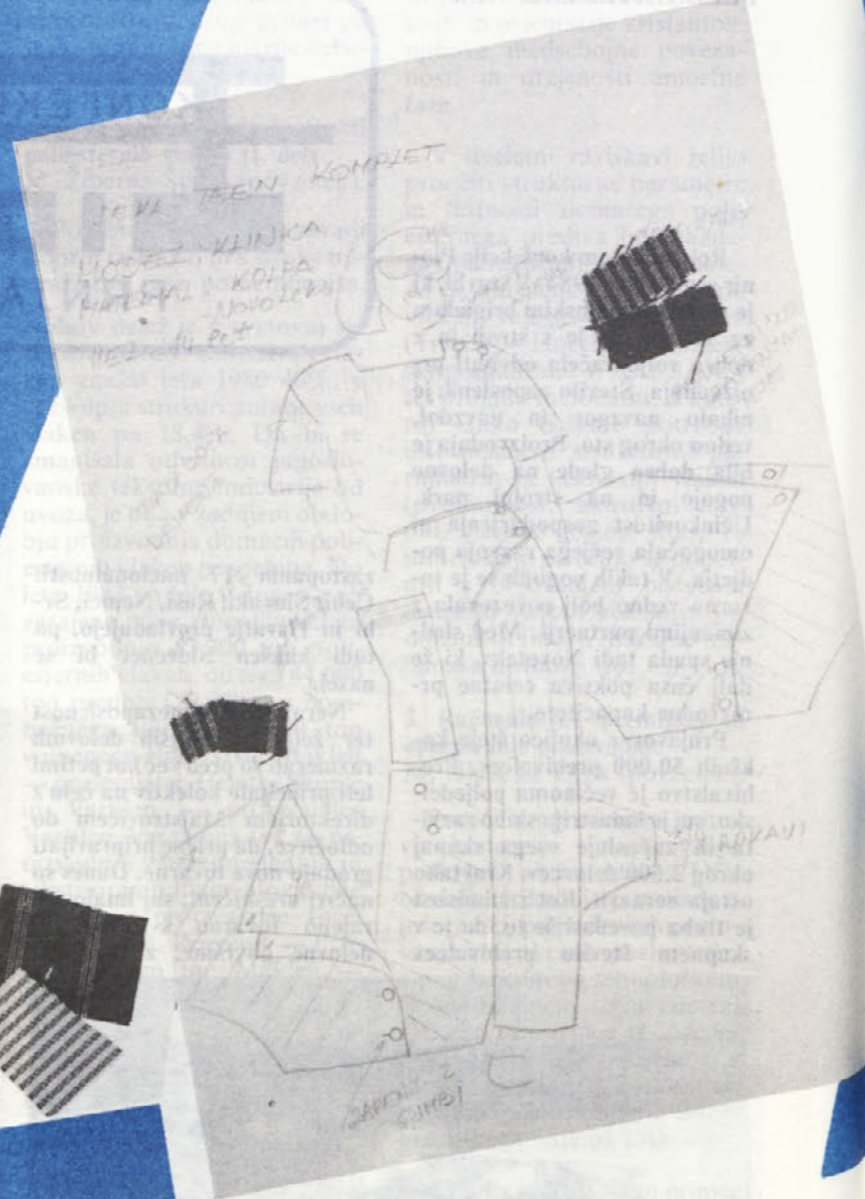
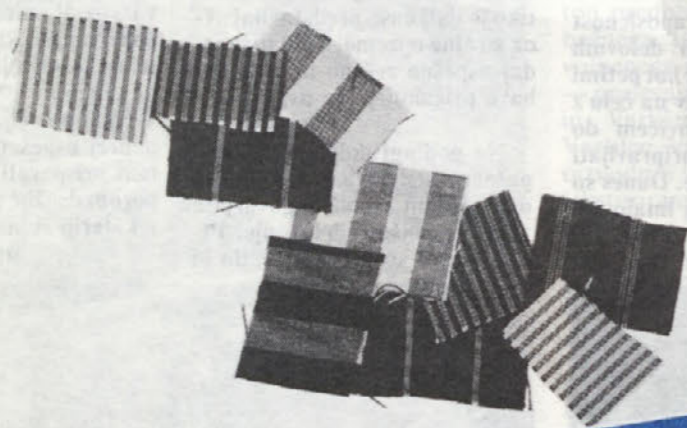

Zunanji izgled nove stavbe

Proizvodna hala 1

MODA

Modni črtasti desseni v artiklu KOLPA, prikazani v konfekcijskih izdelkih, potrjujejo možnosti razvijanja svetovnih modnih tendenc tudi pri nas.

Socialna varnost in množična inovativna dejavnost

Množični inovativni dejavnosti bi morali posvečati več pozornosti kot doslej, zlasti zaradi tega, ker imamo vse možnosti za postopno uveljavitev množične inovativne dejavnosti.

Zelo pomembno dejstvo je, da imamo Slovenci že od začetka tega stoletja visoko stopnjo pismenosti — eno najvišjih v Evropi. To je izredno dragoceno dejstvo, na katerem pa ne oblikujemo dovolj naše politike.

Drugo dejstvo je prav tako pomembno: smo mlada industrijska družba, v kateri prevladuje prva generacija industrijskega delavstva. Vse empirične sociološke raziska-

ve kažejo, da se z drugo, tretjo in četrto generacijo industrijski delavci v mestih vse bolj pasivizirajo. Čim starejši in industrijski proletarij, tem manjšo potrebo ima po iniciativi. Na to so opozorile raziskave, ki so jih delali v ZDA: prva generacija je iniciativna — bodisi da razbija stroje ali pa predlaga inovacije. Druga generacija je že manj, s tretjo in četrto generacijo pa se industrijski proletarij vključuje v množično proizvodnjo in množično potrošnjo po načelu: delaj-delaj in kupuj-kupuj. Tudi s tega vidika imamo eno od velikih prednosti, če gledamo čisto globalno na populacijo.

Tretjič: iz mednarodne raziskave na Inštitutu za sociologijo in filozofijo v Ljubljani je bilo razvidno, da smo Slovenci, poleg Japoncev, najbolj močno navezani na delo, da delu pripisujemo najpomembnejšo vlogo v življenju. Če upoštevate, da imamo v tem projektu poleg Slovencev in Japoncev tudi Nizozemce in še veliko prebivalcev drugih protestantskih dežel, lahko sklepamo, da v Sloveniji izredno visoko vrednotimo delo. To je zelo pomembna okoliščina, ki jo moramo upoštevati pri uvajanju MID.

Četrtič: pomembno dejstvo, na katerega opozarjajo tudi strokovnjaki, je sorazmerno visoka izobrazba zaposlenih. Ta omogoča nenehno izobraževanje, s tem pa tudi plodno inovativno dejavnost zaposlenih. Ena od osnovnih ovir za razvoj MID je, da še vedno vztrajamo pri tipičnih elementih tradicionalne indu-

strijske organizacije in delitve dela, pri tistem, čemur pravimo taylorizem. Kljub taylorizmu, ki vlada ravno tako na Češkem in vzhodni Nemčiji kot tudi na Japonskem, pa se v teh deželah razvija močna množična inovativna dejavnost. Taylorizem torej ni ovira, ki bi usodno, dosledno preprečevala iniciativo zaposlenih. Negativna je predvsem koincidenca samouprave in taylorizma. Do samoupravljanja se obnašamo neodgovorno že 30 let. Neodgovorno v tem smislu, da menimo, da smo z ukinitvijo privatne lastnine in z institucionaliziranjem samoupravnega sistema naredili vse. Zakaj že 30 let čakamo, kdaj bomo uživali sadeže teh sprememb?

Medtem, ko se v drugih deželah z množično inovativno dejavnostjo ukvarja veliko ljudi in je to proces pospešenega vsakodnevnega kultiviranja inventivne dejav-

nosti, pa pri nas uporabljamo zelo preproste metode: oblikujemo nekaj odborov in razpisemo visoke nagrade za predloge.

Omenili bi lahko eno leto star primer nekega večjega podjetja v Ljubljani, ki je razpisalo relativno visoko nagrado za vsako inovacijo, ne glede na to ali je koristna ali ni: enomesečno plačo za sleherno inovacijo. Razumljivo je, da ni bilo rezultata.

Če bomo hoteli uspeti z množično inovativno dejavnostjo, bomo morali uveljaviti načelo ekosistemske ureditve. To pomeni, da bomo morali zagotoviti možnosti za trajno inovativno dejavnost. Ni dovolj, da spodbujamo inovativno dejavnost bodisi z ukrepi bodisi z denarnim sredstvi. Sicer ne podcenjujemo finančnega ali denarnega motiviranja posameznih inovatorjev, vendar pa je res, da denarno spodbujanje rodi sledove šele, ko so izpol-

njene tudi druge zahteve. Na to je opozoril direktor RIK. Omenil je, da imajo v podjetju inovatorje, ki bi morali dobiti tudi po 3 milijone. Tega jim ne dajo, ampak zaradi tega niso uveljavili egalitarizem, zato ne vztrajajo pri tako velikih nagradah. Poleg tega so to ljudje, ki veliko delajo in nimajo časa veliko zapravljati. Namesto da bi jim dali dvajset tisočakov, jim rajši omogočimo študijsko potovanje v Pariz ali kam drugam za 6 mesecev, da bi se lahko v miru strokovno izpopolnjevali. Podjetje bi plačalo bivanje in študijske stroške.

Mogoče je ta primer nekoliko enostranski. Z njim želimo opozoriti, da je problem materialnega motiviranja inovativne dejavnosti specifičen. Inovator mora imeti čas za ustvarjalno dejavnost, okolje pa mu mora omogočiti nenehno sodelovanje z znanstvenimi institucijami. Na voljo mora

imeti strokovno literaturo itd. Pri tem je najbolj pomemben nenehen stik z institucijami zunaj delovne organizacije, ker le to ustvarja ustrezno temperaturo za ustvarjalno dejavnost. Po mojem je to najpomembnejše, če govorimo o proizvodnih delavcih, velja nekaj podobnega: izobraževanje je pravzaprav tisti glavni ključ trajne intenzivne inovacijske dejavnosti, ki so ga iznašli Japonci in ki ga danes Čehi zelo učinkovito posnemajo.

Kljub temu, da na Češkem politični sistem ni naklonjen ustvarjalni dejavnosti, pa so Čehi z množično inovativno dejavnostjo dosegli precejšnje uspehe. Prvič zaradi stare kulture, drugič pa predvsem zaradi tega, ker so izoblikovali izredno intenziven sistem nenehnega izobraževanja. To je značilno za Čehce, Japonce in vzhodne Nemce.

Japonci imajo letne programe za vse člane inovativnih skupin. Čehi organizirajo izobraževanje nekoliko bolj fleksibilno, vendar tudi dovolj sistematično. Poleg seminarjev imajo tudi t. i. znanstveno tehnološke konference, ki so štirikrat, petkrat letno. Na teh konferencah se srečujejo različni ljudje: delavci inovatorji in vrhunski strokovnjaki v podjetjih. Na stalnih seminarjih pridobivajo delavci s pomočjo svojih lastnih strokovnjakov ali pa strokovnjakov zunaj podjetja znanje bodisi s tehnološkega področja bodisi s poslovnega ali pa organizacijskega področja, potrebno za njihovo delo oz. njihove delovne skupine. Čehi so zelo napredovali tudi pri kolektivizaciji dela. Danes je v brigade vključena že več kot ena tretjina aktivnega prebivalstva. To pomeni, da se uvelja-

(Nadaljevanje na 10. str.)

IZ PREDILNICE METLIKA

Inovativna dejavnost v tozdu Predilnica Metlika

Komisija za izume, tehnične izboljšave in koristne predloge DO Novoteks je na 1. seji sprejela predloge podkomisije TO Predilnica Metlika. Ocenjenih in ovrednotenih je bilo šest izboljšav oz. koristnih predlogov.

1. Tovariš FRANC NEMANIČ, pomožno vzdrževanje, je izoblikoval transprotni trak za odvajanje počeska na česalnikih SA iz že rabljenih vigonk. Omenjene transportne trakove uvažamo iz Italije, seveda za devize. Zaradi dotrajalosti trakov je kazalo, da se bodo posamezni česalniki ustavili. Trakovi, narejeni iz starih vigonk, že dlje časa tečejo na petih česalnikih brez problemov (okrog 4 mesece). Kvaliteta počeska se s tem transportnim trakom ni spremenila. Predlog je nagrajen s 1000 din in prihranek z 10.000 din, kar skupaj zneso 11.000 din.

2. Tovariš ANTON GREGORČIČ, vodja strojne delavnice, je izdelal oblikovno primeren ročaj za medeninsto kljuko, ki jo uporabljajo predice za odstranjevanje navitega materiala s cilindrov na predilnikih.

Prvotne ročaje so izdelovali tako, da so del medeninstaste palčke zvlili v obroček, ki je služil za ročaj. Na to obliko ročaja je opozoril inšpektor dela, ker ga delavka ne more takoj izpustiti iz rok, kadar bi bilo to nujno zato je možna večja poškodba roke, kar se je tudi že zgodilo.

Tovariš Gregorčič je novi ročaj izoblikoval tako, da prej omenjena poškodba ni možna. Ročaje oblikuje na stružnici iz kovine, jih obda z gumo, tako da se lahko menja le rabljena medeninstasta kljuka, uporabnost ročaja pa je trajna. Potrošnja medeninstastih palic se je s tem zmanjšala za eno tretjino, varnost uporabe pa se je zvečala. Predlog se nagraduje s 1000 din in prihranek s 3000 din, kar zneso 4000 din.

3. Tovariš JOŽE SLANC, popravljalec glavnikov in brusilec valjčkov, je izboljšal metodo popravljanja glavnikov in s tem omogočil večji devizni prihranek.

Z metodo zamenjuje le polomljene iglice v jedru glav-

nika, ne pa vse, kot se je prvotno izvajalo. To metodo uporablja že daljši čas. Izvaja jo tako, da obstoječo maso v jedru segreje do določene temperature (ki je izkustvena), polomljene iglice odstrani, vgradi nove ter jih zalije z novo maso, ki se pri določeni temperaturi spoji s staro. Nastali spoj je dovolj trden, da iglice med obratovanjem ne izpadajo. S tem postopkom se je poraba trdilne mase močno zmanjšala (DEVICON). Prvo-

tna letna poraba je znašala 166 zavojčkov-kompletov. V letu 1983 pa je poraba znašala le 50 zavojčkov, kar znaša v devizah 3.944.000 LIT. Prav tako se je zmanjšala letna poraba iglic, saj je prej poraba znašala 750.000 raznih iglic za glavnike, v letu 1983 pa le 312.000 iglic, torej 480.000 iglic manj. S tem je dosežen devizni prihranek 8322 DM.

Tovariš JOŽE SLANC je dosegel velik devizni prihra-

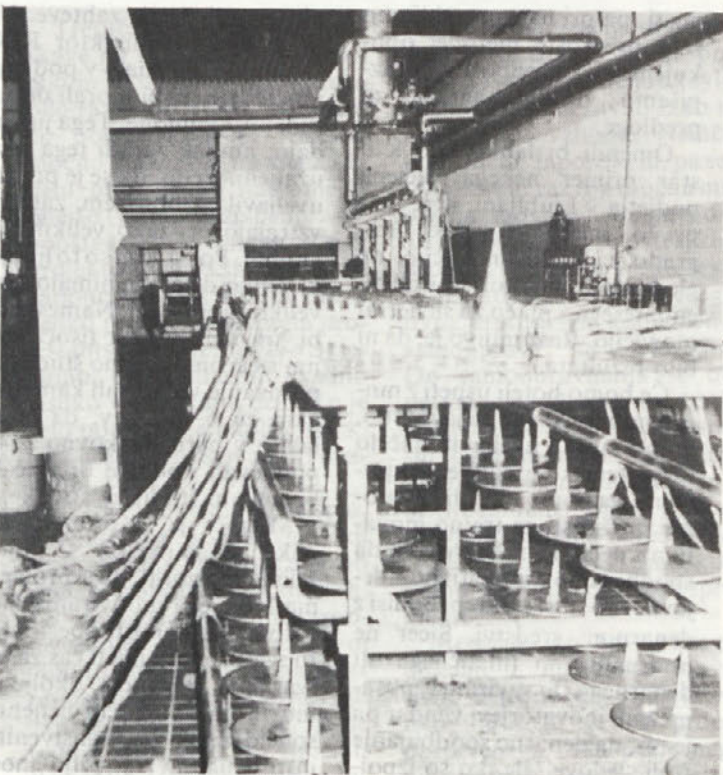
(Nadaljevanje s 9. str.)

vlja kolektivizacija dela. Širijo se tako imenovane proizvodne brigade, ki so hkrati tudi prvi korak in most do inovacijskih brigad. Imajo dve stopnji delovanja zaposlenih: najprej ljudje delujejo bolj aktivno pri urejanju proizvodnega procesa, potem pa so iz teh proizvodnih brigad izbrani posamezniki za inovacijske brigade.

Naslednje pomembno dejstvo je aktivna strokovna pomoč: vemo, da imajo delavci odlične ideje, ne znajo pa jih oblikovati. V vseh podjetjih bi morali ustvariti tako imenovane štabe strokovnjakov, ki bi nudili aktivno pomoč delavcem pri oblikovanju predlogov. Strokovna pomoč delavcem se nam zdi izredno pomembna pri razvijanju MID in daje izredno dobre rezultate v različnih deželah.

Na koncu bi omenili tudi socialno varnost kot zelo

pomemben element ustreznega podpornega okolja za ustvarjanje množične inovativne dejavnosti. Kot veste, so jo Japonci radikalno rešili z doživljenjsko zaposlitvijo. Opozoriti želimo, da je predlanskim izšla tudi knjiga z naslovom: Z-sistem. Doslej so imeli tako imenovani tradicionalni X-sistem ali priganjaški sistem, ki temelji na hierarhični organizaciji dela, kasneje se je izoblikoval Y-sistem, ki temelji na predpostavki, da se delavec zanima za aktivno sodelovanje, vendar je potrebno ustvariti ustrezno ozračje zlasti z demokratičnim vodstvom. Z-sistem je še naprednejši in pravi: treba je čim bolj približati interese delavcev ciljem podjetja. Delavec se mora s podjetjem „oženiti“. Svojo usodo poveže z usodo podjetja. To se doseže z doživljenjsko zaposlitvijo, z nenehno rastjo njegovega statusa v podjetju, se pravi z načelom senjoritete,

nek pri popraviljanju segmentnih in pokončnih česal na česalnikih. V igličaste pasove uspešno vgrajuje nove in krajše kose na odstranjenem poškodovanem mestu v pasu. Zato se je naročilo teh delov močno zmanjšalo. Predlog se nagraduje s 1000 din in prihranek s 49.750 din, kar znesek 50.750 din.

4. Tovariš JOŽE SLANC je na pobudo JOŽETA ŠUŠTERJA tehnično izpopolnil prižemo za vpetje gumijastih predilnih valjčkov pri brušenju.

Pri brušenju valjčkov tipa SKF je bilo potrebno predhodno snemati valjčke z osovinic, natikanje na posebno pripravo na suportu. Po brušenju je bilo potrebno ponovno natikanje na prvotno osovinico, kar pa je bilo zelo zamudno delo. Omenjena izboljšava je narejena tako, da se na spodnji del pritrdi kovinska ploščica, ki omogoča hkratno vpetje para valjčkov, brez da bi jih predhodno morali razstaviti. S to izboljšavo so odpravljene štiri delovne operacije, celotni čas brušenja valjčkov tipa SKF pa se je zmanjšal za 50%.

Predlog je nagrajen s 1.000 din in prihranek 3.000 din, kar znesek 4.000 din (2 2.000 din).

5. Tovariš MIRKO STOPAR, strokovno usmerjanje na vzdrževanju, je samoiniciativno preuredil dve raztezni glavi na melanžerju SM/2 ta-

ko, da je vgradil rezervne dele od drugih tipov strojev (sanke, vodila glavnikov, potiskači...) v omenjene raztezne glave.

Omenjeni stroj je starejše izdelave (1964) zato za ta tip stroja ni možno več dobiti rezervnih delov, stroj pa je še vedno sestavni del tehnološkega procesa.

Stroj teče brez zatikanja in lomljenja glavnikov, kvaliteta izdelanega stanja pa je zadovoljiva. Predlog je nagrajen s 1.000 din in prihranek z 10.000 din, kar znesek 11.000 din.

6. Tovariš BRANKO BOLDIN in JOŽE ŠUŠTAR sta tehnično izpopolnila pripravo (orodje) za poševno brušenje (šerfanje) raztezni jermenčkov za spodnji del predilnega raztezala. V ponovno uporabo sta uvedla že rabljene ali potrpane raztezne jermenčke. Omenjena priprava je bila prvotno namenjena le za poševno brušenje oz. pripravljanje jermena za tangencialni pogon vreten na Krušik predilnikih za lepljenje ob pretrgih. S preureditvijo je uporabna za brušenje raztezni jermenčkov.

Na podajalni bobnenček priprave sta prigradila primerno oblikovano kovinsko ploščico, ki omogoča brušenje jermenčkov pod določenim kotom.

To je potrebno za zagotovitev enakomerne debeline na sestavljenih zlepljenih spojih. Napravi sta prigradila elektro-

motor, ki poganja brusilni bobnenček. Naredila sta torej strojček za brušenje obeh koncev raztezni jermenčkov, ki jih želimo sestaviti z lepljenjem.

Za to uporabljata stare, rabljene spodnje jermenčke, ki so pridobljeni z rekonstrukcijo raztezala, pa tudi tiste, ki se pretrgajo med obratovanjem.

Uporaba le teh ne vpliva na kvaliteto. Naročilo novih jermenčkov se je zmanjšalo za 20%, tolikšen pa je tudi devizni prihranek pri nabavi spodnjih razstavljenih jermenčkov. Predlog je nagrajen s 1000 din in prihranek 28750 din, kar znesek 29750 din/2 = 14875 din.

Delavski svet tozda Predilnica Metlika je 26. VI. 1984

potrdil predlog nagrad skupne inovacijske komisije DO Novoteks. Obenem se je zavzel za nadaljno vzpodbudo vseh izumov, tehničnih izboljšav in koristnih predlogov, ki bi kakorkoli prispevali k denarnemu prihranku ali tehnološki in organizacijski izboljšavi.

RUDOLF VLAŠIČ

GLASILO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO

NOVOTEKS

Sodelujte v glasilu svoje delovne organizacije!

s štipendiranjem njegovih otrok in z novimi delovnimi mesti za njegove otroke. Interesi delavcev se torej popolnoma skladajo s cilji podjetja. Tako so v japonskih podjetjih radikalno obvladali problem motivacije. Če je uveden tak sistem, potem individualno nagrajevanje ali pa skupinsko nagrajevanje ni več pomembno. Kot vemo, v japonskih podjetjih ne nagrajujejo predlogov oz. jih le simbolično ali pa s strokovnimi ekskurzijami (izlet v Hong Kong itd.).

Ne trdimo, da moramo japonski sistem uvesti v naše DO. Želimo le opozoriti, da imamo vrsto sistemov, ki lahko povečujejo takšno ali drugačno obliko socialne varnosti. Minimalen sistem socialne varnosti je močan: neodvisen sindikat. Ta mora biti tako močan, da lahko učinkovito zaščiti delavce. Če ni socialne varnosti, ne bomo z

nobenim denarjem pritegnili ljudi k množični inovativni dejavnosti. Možne so različne oblike, vendar pri vseh moramo dosledno uveljavljati načelo večje socialne varnosti. V ameriških podjetjih so npr. uvedli drugačen sistem: imajo tripartitne odbore, ki jih tvorijo delavec, sindikalni predstavnik in mojster, s katerim se je delavec skregal. Ti trije se po končanem delu sestanejo in razpravljajo o sporni zadevi.

Tako že na kraju samem obvladajo konflikt, če ne takoj, pa na tedenskih sestankih kadrovske službe. Torej se praktično vse težave sproti premagujejo. Po mnenju vodilnih (zlasti v kadrovske službah) je s tem ustvarjeno ozračje v podjetju, ki omogoča, da delavci sploh hočejo dajati predloge.

Skratka, mogoče je ustvariti totalno varnost ali pa vsaj

učinkovito sindikalno zaščito. Socialna varnost je izredno pomembna pri ustvarjanju ustreznega socialnega ozračja.

To vsekakor niso le prijazne besede, ampak oblikovanje neke strukture odnosov, ki nenehno obnavlja to ozračje.

Opozorili bi še, da ne bi smeli sprožiti politične kampanje ali pa oblikovati kakršnihkoli uniformnih modelov.

Zastaviti bi si morali cilj, da bomo vsaj 5-10 let neprekinjeno širili množično inovativno dejavnost. Te stvari se lahko zboljšujejo zelo počasi tudi zaradi negativne tradicije.

Negativna je predvsem zato, ker smo 30 let uvajali klasično, tayloristično organizacijo dela, ki je temeljila na individualnih nalogah, na avtoritativni delitvi dela in na individualnem nagrajevanju zaposlenih Naši podatki opoza-

rjajo, da so delavci v delovnih kolektivih brezbržni do sodelavcev (ne sovražni niti ne tekmovalni), da skrbijo predvsem za svoje delo, za osebno napredovanje in za visoko plačo. To je tipična industrijska mentaliteta, ki smo jo omogočili s taylorističnim sistemom organizacije dela. Menimo, da je kulturna usmeritev tradicionalne industrijske družbe tudi ena velikih težav, ki pa je ne bomo obvladali zgolj z ideološkimi sredstvi, ampak šele z vrsto strukturnih sprememb v delovnih organizacijah.

(POVZETO PO: VELJKO RUS, TEORIJA IN PRAKSA, let. 21, št. 5-6, Lj. 1984)

IZBRAL: F. B.

NOVOTEKS

Ostrejši ukrepi v boju proti alkoholizmu in narkomaniji

Analiza stanja v preprečevanju in zdravljenju alkoholizma ter evidenčni podatki o gibanju števila opaženih odvisnežev od alkohola kljub naporom, vloženih v preprečevanje, zdravljenje ter odpravljanje vzrokov, ki pripeljejo do odvisnosti, kaže zaskrbljujočo situacijo.

Na podlagi omenjenega stanja je koordinacijski odbor za boj proti alkoholizmu in narkomaniji pri OK SZDL podal predlog programa dela in programskih usmeritev. Ugotovljeno je bilo, da bi moral boj proti alkoholizmu in narkomaniji pomeniti pomembno komponento socialne varnosti delovnih ljudi in občanov, saj uspešen boj proti odvisnosti zagotavlja večje delovne uspehe in vsestranski razvoj osebnosti ter humanizacijo odnosov.

Dosedanje akcije na tem področju so predvsem zaradi neuskkljenosti le delno uspevale. Usklajevanje dela je bilo vse preveč odvisno od pripravljenosti in zavzetosti posameznikov in nekaterih strokovnih institucij, katere so večinoma delovale v lastnih okvirih, ne oziraje se na delo in prizadevanja ostalih, zato kljub prizadevanjem ne dosegajo zadostne rezultate.

Na tem mestu omenjamo nekaj primerov uspešnega povezovanja med OZD in Zavodom za socialno medicino in higieno dela, kar se je pokazalo kot zelo uspešna metoda dela. Vsekakor pa boj proti odvisnosti kot individualnemu pojavu brez istočasnega ukrepanja proti alkoholizmu in narkomaniji kot socialno-patološkemu pojavu ne more prinesiti bistvenih uspehov. Zato je bilo potrebno izoblikovati ustreznejša merila za ocenjevanje tega najobsežnejšega socialno-patološkega pojava, oz. najobsežnejše socialne bolezni.

Vzroke za obstoječe stanje v boju proti odvisnosti moramo v naši DO iskati v naslednjih pojavnih oblikah:

— sistem dosedanjih ukrepov za zmanjševanje problematike odvisnosti je preveč odvisen od aktivnosti le nekaj posameznikov;

— družbenopolitično in zavestno preoblikovani (metamorfni) ukrepi so bili načrtovani v okviru nekaj „humanih“ in socialnih načel, ki praviloma niso imela izdelane

metode delovanja in ukrepanja. Delo in odgovornost za reševanje problemov odvisnosti so v DO prepuščeni posameznim strokovnim sodelavcem in predvsem zunanjim institucijam, kar pomeni izogibanje nalogam in odgovornostim pri tem delu;

— omogočanje „opravičnega“ posedanja med delovnim časom v lokalnih, ki kljub prepovedi točenja alkohola pred osmo uro zjutraj izdatno zalagajo delavce z alkoholnimi pijačami;

— pomemben faktor, ki zavira napredek na področju boja proti alkoholizmu, je nedvomno tudi strpnost do alkoholizma kot spremljajočega in stranskega pojava družbenih procesov in kot vzroka za številne druge socialne odklone in bolezenske pojave, poleg tega pa tudi neustrezno ocenjevanje pojava v okviru globalnih družbenih odnosov in vrednot;

— z razvojem tehnologije je pogojena vse večja individualizacija družbene vloge in zmanjševanje soodvisnosti družbenih odnosov, kar je pripeljalo do individualne odtujenosti, s tem pa tudi do bistvenega vzroka za razraščanje alkoholizma;

— dejstvo je, da pojav obstaja z vsemi negativnimi in merljivimi učinki in predvsem z njegovimi nosilci. Zato alkoholizma ne smemo prezreti in ga oceniti kot enkratni pojav, ampak kot družbeni pojav z vsemi značilnostmi, ki opredeljujejo družbene pojave.

Zavedati se moramo, da je škoda, ki nastane v gospodarstvu zaradi alkoholizma oz. narkomanije, več kot očitna. Kaže se v manjši delovni storilnosti (podatki za SRS- za občino Novo mesto in za DO Novoteks niso pridobljeni, vendar po oceni ne odstopajo od republiških). Za 10 odst. izostankov z dela je neposredno kriv alkohol. 20 odst. delavcev ima težave pri delu, za katere povzročitelja lahko opredelimo alkohol. Alkoholik izostane od dela zaradi

težav, povezanih z odvisnostjo, najmanj dva meseca v letu dni in dela 10 let manj zaradi nastanka invalidnosti. Alkohol posredno ali neposredno povzroči eno tretjino nesreč s smrtnim izidom ali s hujšo telesno poškodbo.

Doslej sprejeti in uresničevani ukrepi s področja preventive pred odvisnostjo od alkohola v naši DO se niso pokazali kot dovolj učinkoviti, saj problematika alkoholizma ne upada, temveč narašča. Vzroke za to lahko iščemo tudi v ignoriranju nekaterih ukrepov s področja gospodarstva. Tako politika cen in dajatev še vedno ne stimulira predelave sadja in grozdja v sokove, temveč daje ekonomski račun prednost žganim pijačam. Preseči je potrebno tudi dualistični odnos do alkohola, ki se kaže v vzgojnoizobraževalnem procesu v VVU in šolah s tem, da na eni strani seznanjajo učence s problematiko odvisnosti na drugi strani pa slabo uresničujejo program usposabljanja pedagoških delavcev za uspešno delo na področju problematike odvisnosti.

Nevzdržno namreč je, da si mladi izgrajujejo normativno zavest v pogojih strpnosti, če ne že odobravanja prekomernega pitja, čeprav v prostem času.

Na področju socialne dejavnosti je večina primerov povezana posredno ali neposredno z odvisnostjo od alkohola oz. droge.

Organi za notranje zadeve beležijo med prijavi proti staršem, ki zanemarjajo ali grdo ravnajo z otroki, v 80 primerih vzročno zvezo z odvisnostjo od alkohola oz. droge. Tudi statistika invalidskega upokojevanja alkoholikov ne kaže bistvenega napredka.

Zdravniki splošne prakse se neradi vključijo v obravnavo in zdravljenje alkoholikov, čeprav indicirajo dokajšnje število odvisnežev. Čeprav kaže zdravstvo v boju proti alkoholizmu določen napredek, še vedno ne moremo biti zadovoljni z trenutno učinkovitostjo.

Predvidene aktivnosti v naši DO:

— Ustvarjanje odklanjajočega odnosa v DO.

— Poostrena bo kontrola vinjenosti na delovnem mestu. Disciplinske komisije bodo strožje obravnavale disciplinske prekrške.

Nosilec: Strokovna služba DO.

— Poostren bo odnos do disciplinskih prekrškov, ki nastajajo kot posledica vinjenosti. Odgovorne osebe bodo omenjene disciplinske prekrške tekoče evidentirale in sprožile postopek. DO je dolžna alkoholike usmeriti v zdravljenje v zgodnjih fazah alkoholizma.

Nosilci: Kadrovska socialnaslužba, disciplinske komisije.

— Potrebno bo okrepiti sodelovanje med kadrovske-socialnimi službami v DO, socialno zdravstvenimi komisijami v KS in Zavodom za socialno medicino in higieno pri evidentiranju in zdravljenju alkoholikov zaradi podružabljanja postopka zdravljenja.

Nosilec: Zavod za socialno medicino in higieno.

Ostale predvidene aktivnosti bodo usmerjene predvsem na:

— davčno politiko in sistem cen v smislu zmanjševanja obsega potrošnje žganih alkoholnih pijač;

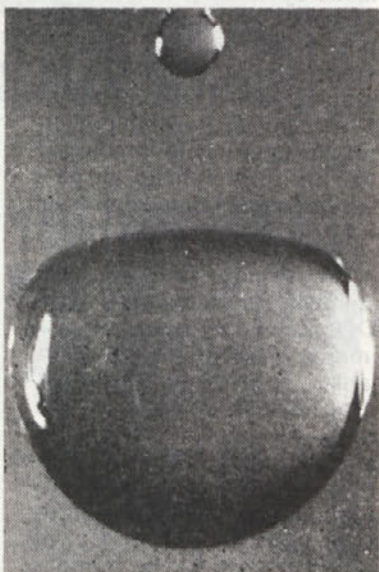
— področje vzgoje in izobraževanja v smislu preventivnega dela med mladimi ter kvalitetnejšega izpopolnjevanja predavateljev in vzgojiteljev. Ostrejša kontrola točenja alkoholnih pijač mladoletnim osebam;

— področje zdravstvenega varstva v smislu večjega sodelovanja med zdravniki splošne prakse, strokovnimi službami v OZD in Zavodom za socialno medicino in higieno;

— področje javne varnosti v smislu poostrene kontrole voznikov;

— področje pravosodja v smislu ostrejšega vrednotenja in kaznovanja kaznivih dejanj, storjenih pod vplivom alkohola.

F. B.

Anketa o glasilu tekstilne tovarne Novoteks

Na zadnji seji izdajateljskega sveta smo se člani soglasno odločili za izvedbo ankete med našimi delavci z namenom, da na podlagi analize ankete v okviru možnosti izboljšamo naše glasilo vsebinsko in oblikovno na najvišjo možno raven.

UREDNIŠTVO GLASILA

TOZD PREDILNICA METLIKA

MILAVEC JOŽE — delavec, predpredilnica:

Glasilo redno berem. Najprej se ustavim na člankih, ki govorijo o proizvodnji, o tem, kako gre Novoteksu. Nikdar se ne ustavim na sestavkih, ki govorijo o modi, potem me ne zanima tisti vrtec pa še kaj bi se našlo. Želel bi več člankov iz domačega tozda, bolj kritično pisanje in več objektivnosti. Sam ne napišem članka zato, ker se ne čutim sposobnega.

Ing. JELENČIČ STANE, tehnolog:

Predvsem želim brati več o delu samoupravnih organov v drugih TOZD. Manjkajo tudi strokovni prispevki. V glasilu je za vsakega nekaj, zato mislim, da ni notri nič odveč. Vsekakor bi se morali javljati s svojimi prispevki tudi TOZD, ki se dosedaj niso toliko angažirale v tej smeri. Pišem

pisati člankov. Pa tudi ko bi ga imela, bi se rajši ulegla in počivala.

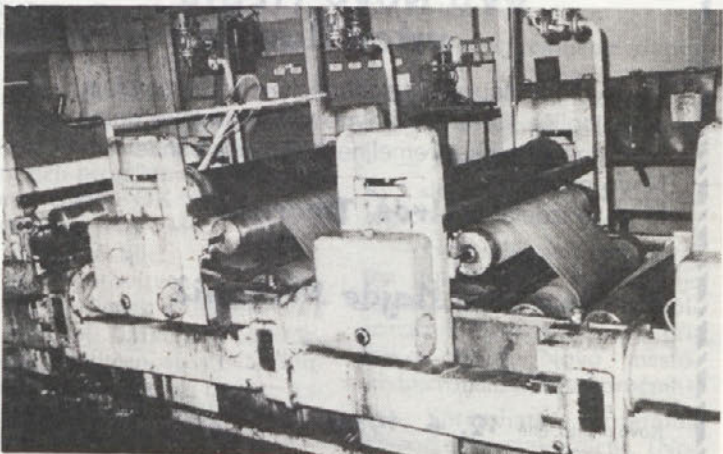
BREZNIK STANE, skladišče:

Redno preberem glasilo. Najraje spremljam rezultate poslovanja. Ni mi všeč, da se javno obelodanijo določeni spori med posamezniki ali pa celo med TOZD. Reševati bi jih bilo potrebno v družbenopolitičnih organizacijah.

Želim si, da bi bili rezultati po TOZD še bolj podrobno obravnavani. Sam ne napišem prispevka, ker bi verjetno kaj preveč napisal.

JAKOČIČ MIRAN, vzdrževalec:

Ponavadi ga preberem, včasih pa samo prelistam. Pogledam, če je kaj novega na področju mode in tehnologije. Ne zanimajo me zapisniki sestankov iz drugih TO. Motijo me tudi članki s področja samoupravljanja, ker se drugače piše, kakor pa se dela.

prispevke, vendar koliko mi dopušča čas. Težko je namreč pisati o teh perečih problemih, ker je potrebna večja taktičnost. Za takšen članek je potreben izključno prosti čas, ker zahteva veliko dela.

NEMANIČ MARIJA, sortirnica:

Najprej preberem, kdo je šel v pokoj. Zanima me tudi samo poslovanje in pa izvrševanje planskih obveznosti. Moti me politiziranje, ki ga je preveč, mi pa smo vsak dan v slabšem položaju. Delavcu danes res ni lahko živeti. Moti me preveč učen jezik in pa preveč tujk. Naj mi ljudje povedo, da bom lahko razumela. Nimam časa

Mislim, da je premalo člankov iz naše TOZD. Potrebno bi bilo navajati več mnenj delavcev iz proizvodnje. Rad bi bral tudi več o vzdušju med delavci. Članka ne napišem, ker nimam zanj posebnih idej.

ŠTEFANIČ ANICA, razporeditelj preje:

Vsak mesec preberem naše glasilo. Predvsem se ustavim pri besedah, ki govorijo o naši TO. Vsebina je dobra in naj kar tako ostane. Pogrešam več novic iz naše TOZD, predvsem mladinci bi lahko dali kakšen prispevek.

O tem, da bi sama kaj napisala, sem že razmišljala. Rabila bi samo kakšno vzpodbudo.

MARENČIČ VLADO, vodja proizvodnje:

Vedno preberem glasilo. Najbolj me zanimajo poslovni rezultati proizvodnje, ki so pomembni za nas vse. Mislim, da ni notri ničesar preveč. Tu di moda, šport in kultura spadajo v glasilo. Pogrešam več člankov od neposrednih proizvajalcev. V glasilo pišejo ljudje, ki že po svoji službeni dolžnosti morajo nekaj napisati. Mislim, da je premalo odkritega pisanja in informacij, predvsem s področja kvalitete, proizvodnje, tehnologije in discipline. Članke sem že pisal, včasih z objavljenim imenom, včasih anonimno. Če bi človek lahko pisal odkrito, brez zamere, bi lahko napisal članek vsak mesec. Tem je veliko iz same proizvodnje. Če bi vsak, ki bere članek, pošteno mislil, bi bilo mnogo lažje. Pogrešam odkritost.

ROZMAN LOJZE, delo na preši:

Preberem ga takrat, ko imam čas. Časopis je kar dober in mislim, da ni ničesar odveč v njem. Manjkajo prispevki iz naše TOZD, zgleda kakor da obstajajo samo novomeški TOZDi. Pogrešam dobre fotografije.

Nekoč sem tudi sam hotel napisati članek, mislim, da bi se mi ljudje smejali. Prispeval bi lahko tudi svoje fotografije.

ŽUNIČ MIRO, vodja izmene:

Glasilo redno berem, in to prav vse, kar je objavljeno. Ničesar ni odveč. Pogrešam bolj konkretne in jasne odgovore na vseh nivojih. Malo zvezo o konkretnih rešitvah v borbi za stabilizacijo. Premalo se piše konkretno o vseh zadevah. Določene stvari, ki so dobre, bi bilo potrebno večkrat pohvaliti. Premalo je govora o problematiki po posameznih TOZD.

Članka ne napišem sam, ker pač nisem novinarsko navdahnjen.

GREGORČIČ TEREZIJA, vodja priprave dela:

Berem glasilo. Najbolj me pritegnejo strokovni članki, kakor je bil, recimo, članek o ITMI in podobno. Mislim, da so odveč tiste osmrtnice, zahvale, tisto za v pokoj pa kar naj bo. Motijo me tudi prispevki o vrtecu, ker je to za ozek krog bralcev. Želela bi si več pojasnil v glasilu, bolj ostrih člankov o neizvrševanju planov in kvalitete in o vzrokih za vse to.

O članku sem že razmišljala. Če bi človek objektivno in konkretno pisal, bi prišlo do velikih konfliktov. Težko se je spustiti v ostrejšo kritiko, ker se včasih komu težko dopovejo določene stvari.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Pogovor z glavnim direktorjem

Kot predsednik mladine DO sem prisostvoval razgovoru z glavnim direktorjem ter predsednikom konference sindikata Alojzom Štrbencem.

Dotaknili smo se mladinske problematike, razpravljali pa smo tudi o problematiki zaposlenih. Ugotovili smo, da je vzrok za neaktivnost tudi v slabem informiranju, zato smo se zavzeli za pridobitev mladinskih prostorov.

Ker je v pripravi ustanovitev centrov, komisij in sveta za kulturo, informiranje, IPD, SLO in DS, rekreacijo in šport, MDA ter svet za kadrovska vprašanja, smo določili mentorje, ki naj bi delali na posameznih področjih. Nartujemo pa tudi ustanovitev mladinskega kluba DO, sestavljenega iz prej omenjenih sekcij.

Na predlog glavnega direktorja, naj bi mladinski pravilnik pregledal pravnik DO.

Na področju informiranja naj bi ustanovili radijski center v prostorih družbene prehrane, ki bi obratoval v času malice, in to med 8 in 10 uro. Program bi bil sestavljen iz zapisnikov družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov in kolegija, popestren pa bi bil z glasbo.

Omenili smo tudi anketo, na osnovi katere bi radi zbrali predloge o organiziranju mladih in njihovega dela v naši delovni organizaciji.

ŽELJKO MITRIČ

Regres za letni oddih

V maju smo izplačali regres za leto 1984. Sredstva za regres so bila izplačana iz sklada skupne porabe in so bila planirana v tej višini:

TOZD	6.733.450,00 din
Tkanina	1.803.686,00 din
Konfekcija N. mesto	736.427,00 din
Trgovina	2.201.540,00 din
DSSS	2.322.724,00 din
Predilnica Metlika	1.699.427,00 din
Konfekcija Vinica	3.831.685,00 din
Konfekcija Trebinje	19.328.939,00 din
Skupaj	

V primerjavi z lanskim letom so izplačana bruto sredstva za 48% večja. Na osnovi lanskega letnega lista je OO ZS DO Novoteks izdelala novo lestvico za regres, sestavljena iz štirih kategorij in je naslednja:

kategorija regresa	znesek na družinskega člana	višina regresa
4	do 6.500 din	6.900 din
3	od 6.500 do 9.500 din	6.500 din
2	od 9.500 do 12.500 din	6.200 din
1	od 12.500 in več	5.900 din

Osnova za izračun regresa je 100% osebni dohodek, znižan glede na število družinskih članov. Za izračun regresa je bila uporabljena povprečna vrednost točke za prvo trimesečje 1984 in je enaka za vse tozd in delovne skupnosti skupnih služb. Do regresa je upravičen vsak posameznik, ki je v delovni organizaciji neprekinjeno delal najmanj 6 mesecev. Zneski na družinskega člana so povečani v sorazmerju s porastom osebnih dohodkov v SR Sloveniji za leto 1983.

Pregled izplačanega regresa po kategorijah:

TOZD	5900	6.200	6.500	6.900
Tkanina	120	244		210
Konfekcija N. mesto	7	63		68
Trgovina	39	24	49	4
DSSS	92	75	96	33
Predilnica Metlika	38	81	73	127
Konfekcija Vinica	10	60	59	112
Skupaj	306	547	555	664

Iz tabele je razvidno, da je največ delavcev prejelo regres v višini 6.900 din in najmanj v višini 5.900 din.

VILI SITAR

NAŠI NOVI UPOKOJENCI

Silvo Kalin

Lepo je odhajati z dela tako, kot je to storil tov. SILVO KALIN. Ne mislimo na odojka, sodček vina in prepevanje, ampak na to, da človek pravi čas ve, kdaj je napočil trenutek, ki ga organizem potrebuje.

Kako zahteven je potniški poklic, če ga predano opravljajš dolga leta, Silvo gotovo dobro ve. O potniški službi bi verjetno lahko napisal roman.

Pri svojem delu je bil sinonim za pedantnost, uglajenost in poštenost. To mu je trg tudi vračal.

Moramo priznati, da je imel bogate izkušnje, ki jih ni nikdar zadrževal zase. Verjetno bo Silvu, tako kot vsakemu potniku, lažje preboleti njegovo delovno organizacijo, kot pa njegov trg, njegovo področje, katero je obdeloval, negoval in čuval kot „punčico v očesu.“

Njegov stil dela je težko posnemati, saj mora biti človek za to rojen. Prav zato ga bo še težje nadomestiti, tako v tovarni kot na trgu, kjer je bil cenjen in zelo priljubljen.

Milica Judnič

8. junija 1984 je predilnica v Metliki izgubila še eno predico — Milico Judnič. Milica je bila rojena leta 1930 v Vladimirevcu v Srbiji. Ko je spoznala moža Jožeta, ki je tudi naš sodelavec, jo je življenjska pot pripeljala v Metliko, in oba sta si našla delo v naši predilnici. To je bilo za predilnico dobro, kajti oba sta vestna delavca.

Milica je prinesla s seboj dobre delavne izkušnje, saj je pred tem delala v tekstilni tovarni. V predilnici se je zaposlila leta 1959 in je vsa leta delala kot predica. Bila je vestna, tiha in vztrajna delavka. Čeprav težko, je dolgo delala ponoči. Šele po petdesetem letu starosti

je bila premeščena na druga dela, kjer je delala le dopoldan. Vsa dela je opravljala enako vestno. Delala je kjer je bilo potrebno in nikoli ni ugovarjala. Njen čut odgovornosti do dela je bil velik. Taka je bila naša Milica.

Dolga leta dela pa puščajo tudi posledice. Milica je komaj pričakala novi zakon o predčasnih upokojitvi. Zaradi slabega zdravja se je upokojila eno leto prej, kajti težko bi zdržala še eno leto do polne delovne dobe.

Ob zasluženem pokoju ji sodelavci želimo zdravja in sreče v novem domu, ki si ga z možem še urejmeta. Kot je bila Milica dobra delavka, je tudi dobra žena, mamica in stara mama, zato upamo, da bo v krogu svojih srečna.

Ljubljanska banka

Temeljna dolenska banka Novo mesto

izreka

priznanje

VVO NOVO MESTO vrtec Novoteks

za osvojen nagrado na medšolskem tekmovanju za najboljše literarno, likovno in fotografsko delo Ljubljanske banke Temeljne dolenske banke Novo mesto.

ki ga je izdelal-a **Uroš Dvornik**

pod mentorstvom **Majde Nemanic**

Novo mesto, dne **12. 6. 1984**

Sergej Thorževskij
predsednik poslovnega odbora

Ljubljanska banka
Temeljna dolenska banka
Novo mesto, n. sub. o.

Slavka Mencin
predsednik sveta mentorjev

Nagrajenci med cicibani

Tudi v letošnjem šolskem letu se je naša vzgojno varstvena enota odzvala na razpis LB Temeljne dolenske banke Novo mesto za najboljše literarno, likovno in fotografsko delo.

Učenci in dijaki so prispevali likovna, literarna in fotografska dela, cicibani pa so sodelovali z likovnimi prispevki.

Med nagrajenci za likovni prispevek je bil UROŠ DVORNIK, varovanec naše VVE. Podelitev nagrad je bila 12. junija 1984 v Novem mestu, Kettejev drevored 1. Uroš je dobil plaketo, skupini pa je prisluzil priznanje in denarno nagrado v vrednosti 1.000,00 din.

MAJDA

Analiza o praksi dela

V prejšnji številki smo objavili članek z naslovom „Sodelovanje s študentskim servisom“, kjer smo na splošno predstavili sodelovanje, v tem prispevku pa objavljamo podrobnejšo analizo.

V prvi polovici leta je v DO Novoteks delalo preko študentskega servisa 39 študentov. Delali so v Konfekciji I. na „pranju jeansa“. Skupaj so opravili 2629,5 delovnih ur. Od tega je bilo 1679,5 dnevnih in 950 nočnih ur. Minimum opravljenih dnevnih ur je bil 16, maksimum pa 176 ur. Pri nočnih urah pa je bil minimum 8 ur, maksimum pa 56 ur.

Od 39 študentov jih je 26 opravilo dnevne in nočne ure. Večina je torej delala v izmenah, preostalih 11 je opravilo le dnevne ure in 2 sta delala le ponoči.

Študentje so opravljali delo na različno določen čas, vendar, če računamo povprečje, je vsak preživel v DO 67,4 delovnih ur, od tega povprečno 43,06 dnevnih delovnih ur in 24,35 nočnih delovnih ur. Delovna ura je bila nagrajena s 105 din. Za opravljene nočne ure so dobili tudi 50% dodatka. Vsega skupaj jim je bilo izplačano 328.612,5 din. Maksimalno je dobil študent 21120,- din, minimalno 1680,- din, v povprečju pa je vsak dobil 8425,96 din.

S študentskim delom se lahko krijejo potrebe po delu, ki ga ni mogoče racionalno pokriti s pomočjo zaposlenih delavcev ali pa s pomočjo začasno zaposlenih, zato naj bi se praksa dela preko študentskega servisa razvijala še naprej.

Ženska pri nas in danes

POVZETEK POROČILA OBČINSKE KONFERENCE SZDL — PREDSEDSTVA SVETA ZA SPREMLJANJE DRUŽBENO EKONOMSKEGA IN POLITIČNEGA POLOŽAJA ŽENSK

Seja tega sveta je bila sklicana v mesecu maju. Na nji so sprejeli program dela sveta pri predsedstvu OK SZDL Novo mesto za leto 1984.

Teme so bile:

— Ugotovitvena analiza položaja žensk v občini Novo mesto (po funkcijah, zaposlenosti, vključenosti v delo političnih organizacij), nosilec naloge: SVET, OBS, ZS, IS, SOB, KO, DO-D, SIS.

— Ohranjanje tradicij NOB in socialistične revolucije (zbiranje zgodovinskega gradiva in zgodovine naprednega ženskega gibanja na Dolenjskem, (organizacija srečanja in proslave za žene in starše padlih borcev ob praznovanju občinskega praznika).

— Delagatsko mesto v skupščini skupnosti otroškega varstva (spremljanje dela skupnosti, razvijanje in spodbujanje novih oblik varstva predšolskih otrok, varstvo otrok z ozirom na delovni čas).

— Spremljanje vloge in položaja žensk v razmerah gospodarske stabilizacije; spremljanje položaja žensk v delovnem procesu.

— Vključevanje v program dela SOB Novo mesto, organov OK SZDL in skupščinski sistem SIS.

Vsebina: spremljanje in spreminjanje položaja ženske v družbi s politično aktivnostjo znotraj delegatskega sistema.

— Aktiviranje žensk za delo v delegacijah. (Nosilec naloge: svet.)

— Spremljanje uresničevanja gospodarske stabilizacije (sodelovanje pri pripravi dolgoročnih aktivov razvojne politike občine Novo mesto, srednjeročnih in kratkoročnih).

— Spremljanje programa gospodarske stabilizacije. (Nosilec: svet, IO za spremljanje stabilizacije in planiranje.)

— Družbenoekonomski položaj kmetijskih proizvajalk in njihova socialna varnost (obravnavajo položaja kmečke proizvajalke z ozirom na obstoj večje regulative s področja PIZ in odnosov s področja kmetijske proizvodnje.) Nosilec dolžnosti: svet, KZ — aktiv ženska zadružnica.

— Razvoj kmečkega turizma in drugih oblik kmetijske proizvodnje (informacija s posveta s predsednicami svetov za vprašanja DE in političnega položaja žensk na temo kmečki turizem).

KATICA ZUANOVIC

Tine Levak

Zadnja leta je TINE LEVAK kot trgovski zastopnik delil dobro in slabo z izdelki konfekcije Novoteks. Veselje je o njem napisati nekaj vrstic, saj je kot človek in kot delavec hvaležen „material“ za tako delo.

Kot človek je bil prijatelj, ki je znal odkrito besedo povedati vsakomur. S pravo mero potrpljenja je pomagal mlajšemu kadru, ki je prihajal na delovno mesto. Verjetno so bile njegove največje vrline disciplina, spoštovanje ter preprostost. Govoriti o Tinetu kot delavcu, predanemu svojemu poklicu, je nekoliko lažje. Bil je popolnoma predan delu in terenu zato bi naši poslovni prijatelji in kupci gotovo našli besede zahvale Tinetu in No-

voteksu, saj je bilo delo z njim pravi užitek.

Seveda bo delo teklo dobro tudi naprej. Tine zapušča bogato dediščino urejene odnose in zdravo situacijo na trgu.

Težko se mu je za vse to dovolj zahvaliti. Mislimo, da je Tinetu najlepša zahvala spomin na Novoteks in ponos med delom, od katerega se je poslovil.

Zahvala

Ob smrti mojega očeta se iskreno zahvaljujem sodelavcem, članom DITT in ostalim članom DO Novoteks za izrečeno sožalje, za cvetje, vence in za spremstvo na njegovi zadnji poti.

MARIJAN SOMRAK

Umril je Vjekoslav Božič — Mišo

9. junija, ob tretji uri in 35 minut, je po dolgi in hudi bolezni v Novomeški bolnišnici umrl naš Mišo, dolgoletni trgovec in zadnja leta referent za SLO in DS v TO Predilnica Metlika.

Mišo se je rodil 21. novembra 1933 v Jurovskem brodu ob prelepi reki Kolpi blizu Metlike, kot drugi sin trgovske družine Božič. Kot fantiček je bil zelo črn, zato

ri nenehno izpopolnjeval in šolal. Tako je bil znan kot odličen knjigovodja in priljubljen trgovec, h kateremu so radi zahajali ljudje z obeh bregov reke Kolpe, od Črnomlja do Karlovca.

V Novoteksovi prodajalni v Metliki je delal 10 let in še zadnja tri leta kot referent za SLO in DS. Vsako zupano mu nalogo je opravljal z največjo odgovornostjo, natančnostjo. Dal je vse, da bi njegovo delo bilo opravljeno brez pripombe. Zato smo ga imeli vsi radi in ga spoštovali. Posebno so ga imeli radi njegovi gasilci v vasi in v tovarni, kjer je kot strokovnjak in organizator pustil precej prostega časa pri izobraževanju in vzgoji mladih gasilcev ter pripadnikov civilne in narodne zaščite.

Močno smo želeli, da bi okrevljal in proslavil svoj 50. rojstni dan kot si je to želel, s prijatelji in družino ob Kolpi. Žal, tega lepega dne ni doživel. Veliko prezgodaj je iztrgala neizprosna smrt nam in družini, soprogi in trem hčeram, katerim bi ravno sedaj bil še kako potreben.

Slovo od Miša je bilo toliko težje, saj smo ga pokopali komaj 14 dni za njegovo mamo in rože na družinskem grobu so bile še sveže.

Družini in sorodnikom izrekamo iskreno sožalje, Mišu pa velika hvala za vse in slava mu.

so mu nadedli ime Mišo. Osnovno šolo je končal v času vojne v mestu Žakanje in nadaljeval poklicno izobraževanje v Litostraju v Ljubljani, kjer se je izučil za modelarja. Nato je prišla na vrsto vojska in šola za rezervne vojaške starešine v Banja Luki. Kot vojaški starešina je bil odličen organizator ter je dosegel čin kapetana prvega razreda.

Trgovska žilica mu ni dala miru in se je tudi v tejsme-

Delovna akcija

Na konferenci sindikata smo se skupaj z vodstvom mladinske organizacije dogovorili, da bi bilo potrebno očistiti okolico ob ograji naše tovarne. Ko je bilo dokončno dogovorjeno, da bomo akcijo izpeljali 10. julija, smo izvolili tudi 4 članski odbor, ki naj bi skrbel za nemoten potek akcije.

Sindikalni aktivisti so bili zadolženi, da po svojih sindikalnih skupinah pridobijo ljudi, ki bi bili pripravljeni sodelovati na delovno akcijo. Ko je odbor dobil spisek, je naredil plan dela. Zbralo se nas je čez 50.

Dogovorili smo se, da bomo pokosili travo ob Krki, od predilnice pa do barvarne. To naj bi opravi-

la ena skupina, druga in tretja skupina bi uredila okolico naše nove menze, četrta skupina pa naj bi uredila okolico strojne delavnice.

Tako smo se tudi razdelili in se opremili s potrebnim orodjem. Na določeni dan smo se ob 14 uri zbrali v menzi, kjer smo dobili malico, potem smo po skupinah odšli na delo. Tehniki so postali kosci, računski stroj so zamenjali motika, grablje in kramp.

Med delom in sončno pripeko je odbor skrbel za žejne in prepotene udarnike. Akcijo smo uspešno zaključili ob 19. uri, saj smo našo nalogo, ki smo jo sprejeli, več kot izpolnili.

Ker je okolica naše tovarne ob reki Krki sedaj veliko lepša, smo se razšli zelo zadovoljni in veseli.

Tovariški ZDRAVO
TINE FILIP

Rok za zamenjavo osebnih izkaznic

V skladu z določbami veljavnega zakona o osebni izkaznici so dolžni vsi občani, katerim je bila osebna izkaznica izdana pred 1. 7. 1981, najkasneje do oktobra 1984 sedanjo osebno izkaznico zamenjati za novo.

Izpolnite to zakonsko dolžnost TAKOJ, ko je organizirana posebna akcija zamenjave, in se s tem izognite kršitvi zakona (predvidena denarna kazen ali zapor do 15 dni) in nevspešnostim, ki jih boste imeli z neveljavno osebno izkaznico po poteku roka za zamenjavo (npr. v banki, pošti in dr.).

Zahtevi za zamenjavo osebne izkaznice, ki jo lahko vložite samo osebno v uradnih urah na sedežu sekretariata za notranje zadeve občine Novo mesto (nova stavba občinske skupščine), Novi trg 6 v Novem mestu ali na KRAJEVNIH URADIH Straža, Brusnice, Šentjernej, Dol. Toplice, Težka voda, Mirna peč, Žužemberk, Hinje, Škocjan, Šmarjeta in Otočec, ste dolžni priložiti dve enaki fotografiji, namensko izdelani za osebno izkaznico, velikosti 3 x 3,5 cm v črno beli ali barvni tehniki in staro osebno izkaznico.

SEKRETARIAT ZA NOTRANJE ZADEVE

Zahvala

Zahvaljujemo se sindikalni organizaciji tozda Predilnica Metlika za sedemdnevno bivanje v Dolenjskih Toplicah.

To je dokaz, da skrb za vestnega delavca, ki je že dolga leta zvest tovarni, ni zamrla. Tudi v bodoče se bomo z veseljem spomnili teh prijetnih dni oddiha.

ANICA ŠTEFANIČ, KATICA HRIBLJAN, ANICA KOČJAN, TEREZIJA KOVAČ in JULE SODEC.

Občinsko trim tekmovanje v odbojki

V juniju se je pričelo TRIM tekmovanje v odbojki za prva občina Novo mesto. Za to tekmovanje se je prijavilo 14 moških in 8 ženskih ekip.

Moške ekipe so razdeljene v dve skupini. V A skupini igrajo naslednje ekipe: ISKRA TNN, SOB Novo mesto, tovarna zdravil KRKA, GG, NOVOLES, PROSVETA, IMV in NOVOTEKS.

V prvem kolu je ekipa DO NOVOTEKS, za katero igrajo Bruno Koprivnik, Rihard Resnik, Marjan Somrak, Jože Mišmaš, Gojko Cukut, Jurij Stegnar, Zdenko Ban in Miha Legan, premagala ekipo KRKE z 2 : 0. V ogorčenem boju je naša ekipa premagala tudi SOB Novo mesto z 2 : 1.

V nadaljevanju so sledile naslednje zmage: Novoteks: IMV 2 : 0, Novoteks : Prosveta 2 : 1, Novoteks : Gozdar 2 : 0 in Novoteks : Novoles 2 : 0, z ekipo Iskre smo izgubili brez sodelovanja (2 : 0 b. b.).

Po spomladanskem delu TRIM lige vodi ekipa DO NOVOTEKS. LEGAN MIHA

Zahvala

Ob tragični izgubi drage sestre Jožice Vidmar se iskreno zahvaljujem Novoteksu za darovano cvetje, še prav posebno pa njenim sodelavcem za izrečeno sožalje in spremstvo na njeni zadnji poti.

Sestra Ana

KADROVSKE NOVICE

V času od 1. 6. do 30. 6. 1984 so se v naši delovni organizaciji zaposlili naslednji delavci:

TOZD TKANINA, DE predilnica: Martinjak Irena, Jalovec Vida

DE konvertirnica: Boltes Anton, Maksimović Velimir, Gorenc Janko

DE priprava: Košale Anton, Bulajić Nevenka, Tomović Nedeljko

DE tkalnica: Kolenc Branko, Avguštin Jože, Grgić Ilija, Piskule Ana, Prodanović Dragan, Nose Slavica, Smole Silva, Miljević Novka, Fišter Jože

DE Oplemenitilnica: Likar Alojzija, Željko Zlatko

IVS: Ržen Jože, Vintar Rado, Žagar Slavko

V TOZD Konfekcija: Vehar Jolanda

v TOZD Trgovina: Jarc Dušan, Ninić Vesna (prodajalna Bor)

V istem času so našo delovno organizacijo zapustili naslednji delavci:

TOZD TKANINA, DE predilnica: Dravec Martin

DE konvertirnica: Mišić Radojko

DE šivalnica: Rifelj Anica

IVS: Držaj Miran

TOZD KONFEKCIJA: Graša Marica

TOZD TRGOVINA: Vehar Jolanda

DSSS: Štih Anica

KADROVSKI ODDELEK

Zahvala

Ob boleči in težki izgubi našega dragega moža in tate Vjekoslava Božiča se najtopleje zahvaljujemo vsem zaposlenim v TO Predilnici Metlika, IGD Predilnice, IGD DO „Novoteks“ in TO Trgovina za podarjene vence in cvetje.

Iskrena hvala vsem, ki ste ga imeli radi, med težko boleznijo pa bodrili in spodbujali. Hvaležni smo vsem, ki ste nam v času bolezni bili v pomoč, v trenutku srečanja z resnico, da našega tate ni več, pa bili z nami. Hvala vsem, ki ste nam pisno ali ustno povedali, da z nami sočustvujete, tati pa pripravili tako množično in veličastno poslednje slovo ter mu grob spremenili v cvetočo poljano!

Iskrena hvala tov. Jožetu Matjašiču za tople poslovilne besede ob odprtem grobu! Veliko zahvalo izrekamo tov. Ivu Ivkoviču, ki je našega tate v boleznijo pogosto obiskoval, pri organizaciji pogreba pa nam veliko pomagal.

Usoda je hotela, da smo štirinajst dni pred smrtjo tate izgubili tudi mamo in babico Ljubico Božič. Zahvaljujemo se vsem zaposlenim v Novoteksu za izkazano pozornost ob slovesu od nje.

Še enkrat vsem naša velika in iskrena zahvala!

V bolečini: žena Barica in hčerke Andreja, Irena in Barbara

GLASLO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO
NOVOTEKS

NOVOTEKS je glasilo tekstilne tovarne Novo mesto. Izhaja vsako zadnjo sredo v mesecu v nakladi 2000 izvodov. Glasilo ureja izdajateljski svet: Hinko Šintler (predsednik), Brane Frankovič (glavni in odgovorni urednik), Jana Jovič, Mojca Peroci, Katica Zuanović, Brane Drganc, Alojz Štrbenc, Bojan Luzar, Jože Starešinič in Rudi Vlašič. Uredništvo: NOVOTEKS, Novo mesto, Foersterjeva 10 — Časopisni stavek, filmi in prelom: DITC Novo mesto, TOZD GRAFIKA; tisk TOZD Tiskarna Novo mesto.